

estraveller

Reisiajakiri • 5/2009 • oktoober-november • Hind 29 kr • Estraveli püsikliendile tasuta

NAPOLI NAABRUS

Capri, Pompei, Vesuuv jt

BAHAMA SAARED

Kariibid algajatele

RATSA EESTIS

Islandlastega Kohalas

KUIDAS REISID?

Ettevõtja Karoli Hindriks

PARATY LINNAKE

Siin elab Cachaça

KULINAARIA

Carpaccio di Zucchini

NÕUANDED

Koduvalve ja
vaktsineerimine

KIRI KODUSTELE

Postituvi saabus
Numanast

Kaks kanget

Lõuna-Ameerikas

ISSN 1736-0021

9 771736 002002

KÖÖGIMÖÖBEL INTERNETIST SOODSAMALT
www.mooblimasin.ee

Estraveli kuldkaardi omanikele pakkumine
-10% mööbli hinnast kaardi esitamisel.

16 Kaks kanget Lõuna-Ameerikas

Septembris jõudsid Kanal 2 ekraanile Kristjan Jõekalda ja Teet Margna talvised seiklused neljas Lõuna-Ameerika riigis. Nad ei reisinud muide koos, vaid Kristjanile oli kaks kuud luksusreisi minutipealt ära planeeritud, Teet tegi klassikalisema seljakotiretke. Küllap jaguneb nõnda veel tuhandeid reisijaid (küll ilma kaameramehe ja assistendita), nii et lisaks saatele vaatame siingi tagasi, kuidas valikud end nende jaoks õigustasid ja kuidas nad end nii oma rollides kui ka käidud paigus tundsid.

26 Napoli lahe saarekestel

Mullu suvel kaotas Alari Rammo mitu süütust – ta käis esimest korda Itaalias, täiesti tavalise turistina, peagu et valmisreisiga. Seal all vasakul, väikestel nummidel saartel ja natuke vähem nummides Napolis ning kurja Vesuuvi tallermaal, mille kofeduste vastu ei aidanud isegi muidu universaalne külm vein.

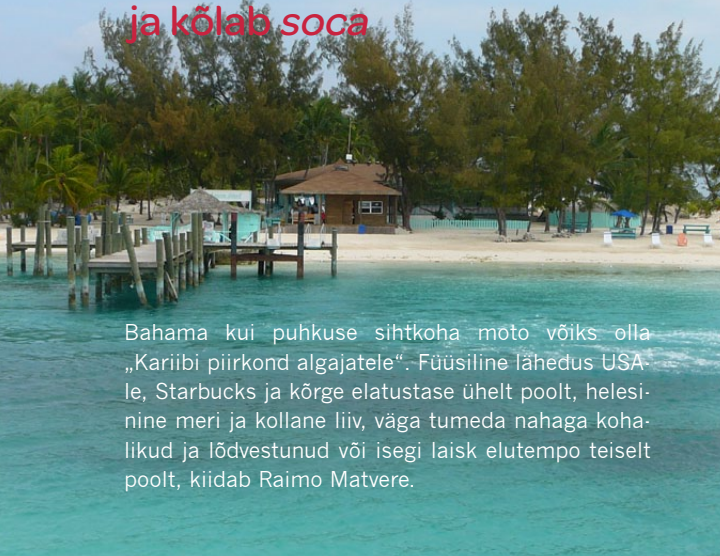
13 Kiri kodustele

Ligi üheksa aastat väikeses Itaalia kohakeses elanud Helen Visse avastas, et on lõpuks omainimeseks võetud.

40 Seal, kus loksab sinine meri ja kõlab soca

Bahama kui puhkuse sihtkoha moto võiks olla „Kariibi piirkond algajatele“. Füüsiline lähedus USA-le, Starbucks ja kõrge elatustase ühelt poolt, helesinine meri ja kollane liiv, väga tumeda nahaga kohalikud ja lõdvestunud või isegi laisk elutempo teiselt poolt, kiidab Raimo Matvere.

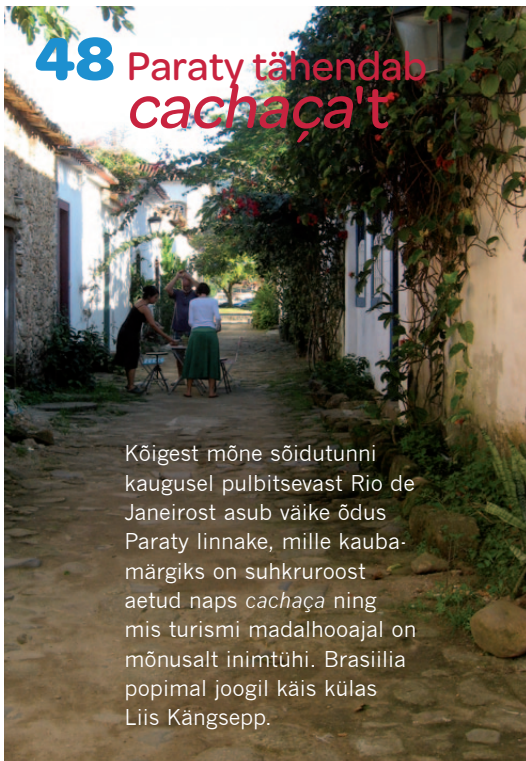

44 Islandi sammud Kohalas

Ei ole midagi mõnusamat kui nautida loodust hobuse seljast, seda eriti sügisel, mil suvine tüütult ühtlane roheline on asendunud märksa põnevamate värvikooslustega, leiab Karl-Kristjan Nigesen.

48 Paraty tähendab *cachaça*'t

Kõigest mõne sõidutunni kaugusel pulbitsevast Rio de Janeirost asub väike õdus Paraty linnake, mille kaubamärgiks on suhkruroost aetud naps *cachaça* ning mis turismi madalhooajal on mõnusalt inimitühi. Brasiilia popimad joogid käis külas Liis Kängsepp.

52 Ettevõtja Karoli Hindriks

Sedakorda jagab oma reiseelust hea tuju turundaja KAROLI HINDRIKS, kellele on tuntust toonud pehmed helkurtooted, MTV Eesti juhtimine, poliitika osalemine ning nüüd tegeleb tema Goodmood Media ka Baltikumis Foxi rahvusvaheliste telekanalite Fox Life, Fox Crime ja National Geographic Channel esindamisega.

Terje Ugandi

Estravel/American Express Travel reisiajakiri. Ilmub veebruaris, aprillis, juunis, augustis, oktoobris ja detsembris.

Väljaandja Estravel AS, Suur-Karja 15, 10140 Tallinn. Telefon 626 6200. E-post estraveller@estravel.ee

Reklaam Nordicom, 5666 7770 reklaam@nordicom.ee

Teostus Criteri VMG OÜ
Sisu Alari Rammo, alari@criteri.ee

Makett Karl-Kristjan Nigesen

Keel Katrin Kern

Kaardid Helle-Mai Pedastsaar

Ristsõna GH Press

Trükk Reusner, trükiarv 13 000

Väljaandja, toimetajate ja autorite vastutus piiratud. Ajakirjas ilmunud materjalide kasutamise on lubatud ainult täieliku viitega allikale.

Estravelleris ilmuv materjal ei väljenda Estraveli seisukohti, kui pole nii öeldud. Väljaandja ei vastuta teenusepakujate poolt tehtavate muudatuste eest sõiduplaanides, hindades jms.

Ilmub alates 2000. aastast. www.estravel.ee/estraveller

Estraveller on täies mahus loetav ka portaalis www.netiajakiri.ee

estravel

54 Mälestusi suvest: *Carpaccio di Zucchini*

Kui enamasti tähendab *carpaccio* õhukeseks viilutatud toorest veisefileest rooga, siis tänaseks on nimetus sujuvalt laienenud ka teistele mis tahes toormaterjalist roogadele. *Zucchini*t viilutasid, maitsestasid ja sobitasid veinidega Karl-Kristjan Nigesen ja Tanel Eigi.

56 K-kultuur Jaapani meelelahutused

Jaapani k-kultuuri moodustavad *kawaii*, karaoke ja keskused, kus east sõltumata kaotavad kõik pidurid ja muutuvad taas väikesteks rõõmsateks lasteks. Nähtust kirjeldab Kadri Ollino.

58 Teeme varga elu põrguks

Inimestel on põhjust aina rohkem oma vara pärast muretseda, kinnitab kuritegevuse statistika. G4S Eesti valvedivisjoni direktor Margus Kolumbus soovib reisile minnes läbi mõelda, kas ja kuidas on teie kodu valvatud.

61 Tervelt reisimise ABC

Nii äri- kui puhkusereis peaks kujunema põnevaks ja meeldivaks elamuseks. Samas võivad kaugete reisidega kaasneda tõsised terviseriskid. Teadlikult tegutsedes ja reisi vähemasti kuu aega ette planeerides saab aga ohtusid kerge vaevaga vältida. Nõuandeid jagab Medicumi Perearstikeskuse juhataja Hele-Maire Braun.

ET SEE

PEA PEAB JUST
SULLE CHECK-IN'I TEGEMA

Igal aastal tekib sadadel tuhandetel inimestel probleeme lennujaamadest kaduva pagasiga, rääkimata terviseriketest või reisirõrgetest. Reisile minnes küsi kindlasti lisaks tervisekindlustusele ka reisirõrke- ja pagasikindlustust Eesti suurimalt reiskindlustuse pakkujalt - Salva Kindlustuselt. Nii võid rahuliku südamega reisile minna.

Küsi lisainfot reisibüroodest, tutvu kindlustustingimustega www.salva.ee või konsulteeeri telefonil 6 800 500

SALVA
KINDLUSTUS

Sandals avab uue luksushotelli Bahamal

Cohortley | Dreamstime.com

Sandals on kuurordikett, mis mõeldud vaid luksuslike rannapuhkusi hindavatele paaridele. Populaarseim ongi Sandals pulmareisijate seas.

Neljateistkümnes pärl ketis tuleb Bahamale, erakordselt valge miilipikkuse rannaga. *Ultra all-inclusive* hotelli Sandals Emerald Bay üheks tõmbenumbriks on Greg Normani disainitud 18 auguga golfiväljak, samuti oma 133-kohaline jahisadam.

Alale jääb kuus restorani, seitse baari ja muidugi spaa. Veepordialadest kuuluvad hinna sisse sukeldumine, toruujumine, lohesurfamine, aerupaatide ning kajakite laenus.

Hotell on plaanis avada tuleva aasta jaanuaris ning seitsme öö majutuse hinnatakse algab 22 900 kroonist inimese kohta.

Finnmatkade suvehooaja reisid juba müügis

Teatavasti on soomlased väga altdid oma puhkust pikalt ette planeerima, samas kui eestlased eelistavad oma valiku jätta viimasele hetkele. Nii saab juba broneerida Finnmatkade järgmise hooaja, 2010. aasta suve valmisreise. Müügis on üle 100 puhkajate seas populaarse hotelli.

Kel kindlad puhkuseplaanid paigas ja suurem nõudlikkus hotellide ning lennuaja suhtes, neil tasub Finnmatkade suvevalik üle vaadata.

Spanky69 | Dreamstime.com

Suusahooaja reiseid müük täies hoos

Suusahooaeg on kohe-kohe algamas nii Skandinaavias kui ka Alpides. Kui viimastel aastatel oli eestlastel huvi enamasti Alpide vastu, siis sel aastal on populaarsuse kasvu oodata taas meie lähinaabrite suusakeskustel, kuna ka kitsama eelarve tingimustes ei taheta ju talireisi ära jätta.

Taas on populaarsed rendibussidega sõidud sõpruskonniti nii Soome kui Rootsi. Soomes ootavad huvilisi teadatuntud Himos, Levi, Ruka, Ylläs ja Tahko. Rootsis Åre, Duved/Tegefjäll ja Funäsdalen. Küll aga tasub arvestada vana hea tööga – mida kaugemale sõit, seda pikemad nõlvad.

Vihula Mõisa ökospaa avatakse oktoobris

Oktoobris avab ajaloolise mõisa töllakuuris uksed ökospaa, kus ootavad külalastajaid kaheksa hoolitsusteruumi, traditsiooniline puuküttega saun, väike *fitness*-ruum, väliterassid mullivannide ja tunnisaunaga ning hubane *lounge*, kus nautida suurepäraseid vaateid rahulikule mõisapargile ning jõe.

Butiikspaa kombineerib mõisalikku ajaloolist hõngu, looduslähedast eluviisi ja luksuslike spaahoolitsusi, pakkudes teistsugust ja unikaalset kogemust.

Kasutatavad tooted on 100% looduslikud, mille paljud koostisosad on kasvatatud Vihula mõisa enda aias ning võimalusel korjatakse

need vahetult enne hoolitsusi.

Kreemid-mikstuurid ning luksuslikud hoolitsused, väliterassil tähistaeva all võetavad kuumavee ürdivannid või elamuslikud massaažid mõisaaias lehtlas loovad unustamatu kogemuse.

Karl Kristian Niggesh

HEPATIIT

ÄRA PÕE, VAKTSINEERI

TERVISEKAITSEINSPEKTSIOON

Taevased sõnumid

Air Baltic liigub põhja. Hetkel veel vaid geograafiliselt – Läti maksumaksja raha põletatakse nüüd kahel otse-lennul Tallinnast Soome. Oktoobri algusest Turusse ning novembri keskelt Lappeenranda. Oktoobri lõpust tihendatakse ka Tartu-Riia lennugraafikut.

All Nippon Airways Jaapanist teeb omapäraseid katseid vähendada lennukite massi ja seega kaasnevate saastete – reisirajatel palutakse enne sõitu tualetis ära käia. Oktoobris vältava eksperimendiga loodab ANA vähendada 42 lennul süsinikdioksiidi emissiooni viis tonni.

Ryanair loobub registreerimislaudadest, sundides kõiki end internetis lennule meldima. Kes unustab, maksab 700 krooni teenustasu.

Finnair laseb nüüd teenitud lennupunkte kasutada ka väikestes kogustes, kombineerides neid rahaga. Uuri Any Seat Award'i kohta Finnair Plus programmi allt kodulehel.

Esimene olümpia Lõuna-Ameerikas

Kui Estravel müüb veel viimaseid pääsmeid veebruaris Vancouveris toimuvatele taliolümpiamängudele, pandi vahepeal paika 2016. aasta suveolümpia asukoht ning taas meist üsna kaugele.

Selle napsas Chicago, Madridi ja Tokyo eest endale Rio de Janeiro Brasiilias, mis tähendab muuseas, et esmakordselt ajaloos toimuvad olümpiamängud Lõuna-Ameerikas. Vaene Madrid üritas omale saada ka 2012. aasta suvemänge, aga need toimuvad teadupoolest Londonis, mis edestas ka Pariisi, New Yorki ja Moskvat.

Vähemasti on London Eestile natuke lähemal, nagu ka 2014. aasta tali-mängud Soosis, mis edestas tookord Pyonyangi ja Salzburgi.

Vancouveri mängude korralduskomitee õnnitles Brasiiliat igatahes palvalt, eks mäletavad nad hästi närvitsemist kuus aastat tagasi, kui Kanada võistles ka siis panused teinud Austria ja Lõuna-Koreaga.

Kanada jäi ju ilma ka mullustest suvemängudest, mille korraldusõiguse võitis Peking, sedakorda Toronto, Pariisi ja Istanbuli ees.

Võti sügisesse – reisielamused Eestis

„Võti sügisesse“ on Rohelise Võtme keskkonnamärgist kandvate Eesti hotellide ühiskampaania pakkumaks nauditavaid, harivaid ja vaheldusrikkaid reisielamusi sügiseses Eestimaa looduses.

Kampaania koosneb kaheksast pakettist, mida Rohelise Võtme hotellid pakuvad koostöös piirkonna loodusturismi ettevõtjatega üle Eesti: Tallinnas, Pärnumaal, Lõuna-Eestis ja Ida-Virumaal.

Pakettide arendamisel on lähtunud järgnevatest põhimõtetest.

Looduse avastamine. Kliendile pakutakse võimalust mitte ainult looduses viibida, vaid kogenud giidide abil Eestimaa loodust paremini tundma õppida – olgu tegemist siis huntide, sipelgate või hoopiski endiste põlevkivikaevandustega.

Lõõgastav puhkus. Lisaks aktiivsele puhkusele looduses on iga kampaanias osalev hotell välja pakkunud põnevaid võimalusi meeldivaks ajaveetmiseks hotellis, et nädalavahetus mõjuks täisväärtusliku puhkusena.

Mugav ja muretu. Olulisel kohal on mugavus – hotell tagab kõigile soovijatele tasuta transpordi hotelli ja looduse sihtkoha vahel.

Igal nädalavahetusel. Pakette pakutakse kõigil oktoobrikuu nädalavahetustel, kokkuleppel hotelliga ka teistel aegadel.

Vähemalt kahele. Pakette, sh giididega ekskursioone pakutakse alates kahest inimesest. Seega, tellides paketi ka kahele, on meelde jääv elamus kindel.

Väike heategu. 5% kampaania käibest suunatakse looduslaagri korraldamiseks Tallinna Lastekodu vaimupuuetega lastele Palupõhja Looduskoolis tuleva aasta suvel. Sinu sügiselamused loovad võimaluse Eestimaa looduse tunnetamiseks neile, kel sellest kõige rohkem puudust.

Pakettidega saad tutvuda Estraveli veebilehel www.estravel.ee. Lähem informatsioon ja broneerimine siseturism@estravel.ee või 626 6233.

Sel aastal on toimunud juba

1 5 6 6 1

vargust

Reisile minna on rahulikum kui tead, et Sinu vara on kaitstud. Liitu G4S Koduvalvega ja anname Sulle 0-omavastutusega Kodukindlustuse terveks aastaks tasuta. **See on topeltkaitse topelttasuta.**

Koduvalve

alates 269 kroonist kuus

0-omavastutusega

Kodukindlustus

1 aastaks tasuta

Tasuta

valveseadmed

ja nende paigaldus

Sinu vara saab kaitstud, kui uurid lähemat infot www.koduvalve.ee või helistad 1911.

Sinu eest valvel

Kampaania kestab kuni 30.11.2009. Tutvu reeglitega www.koduvalve.ee.

Karl Kristjan Nigesen

Mälestusmärk vapraile ja ajaloo traagikale

Albu vallas Järva-Madise kirkuaia seisab mälestussammas, millel kõrvuti Vabadusrist ja Georgi rist.

Need kaks sõjalist teenetemärki on viimase aja vastandumistes palju tuliseid pingeid tekitanud. Üks Suur-Venemaa imperialismi märgina, teine tõustes taas tähistama meie vabadusearmastust. Siin kalmistul seisavad nad siiski suures rahus ja kooskõlas.

Aastal 1929, mil mälestusmärk püstitati, tundus tänane vastuolu absurdne. Georgi risti kandis Püha Georgi mõõga kavaler kindral Laidoner, IV järgu teenetemärki oli kandnud ka kangelaslik Julius Kuperjanov. Georgi risti anti välja sarnastel tingimustel Vabadusristiga vaid reaalseste sõjaliste teenete eest, vaid erakordselt vapratele.

Nii on need teenetemärgid mälestamas Albu vapraid poegi parimal võima-

likul viisil, üks Esimeses ilmasõjas hukkunuid ja teine neid, kes jätsid oma elu Eestimaa vabaduse eest.

Tänane sammas on koopia Ferdi Sannamehe loodust, mis hävitati 1950. aastal. Väike vastuolu peitub siingi, Sannamehest sai hiljem ENSV teeneline kunstnik ning Tartu Lenini kuju üks autoreist. Ei olnud ta miski tunnustamata või vähetuntud kunstnik ka varem, kaks aastat enne Järva-Madise tellimust oli Tallinnas Reaalkooli juures avatud „Poiss“, mis rahvale sedavõrd armsaks sai, et nõukogude võimu esimestel aastatel oluliseks vastupanusümboliks kujunes.

Heal teelisel on võimalus teha Järva-Madisel peatus, mõelda hetkeks ajaloo keerdkäikudele ning uudistada ka kaudselt keskaegset kirikut, mis oli kunagi kirjahärra Anton Hansen Tammsaare kodukirikuks.

KARL-KRISTJAN NIGESSEN

Kontidest kabel

Sedleci, Tšehhi armsa väikelinna Kutná Hora servas (mõlemad UNESCO nimekirjas) asub seninähtuist üks kõhedamaid kabeleid, kus pea kogu sisustus on valmistatud ehtsatest inimluudest. Päikesevalgusest mõned sammud allapoole minnes tervitab sisenijat (lisaks piletimüüjaile ja suveniiridele) juba mitu sisekujunduselementi, mis kõik kenadest pikkadest kontidest, dekooriks skeleti tavatuma kujuga osad ehk kolbad ja vaagnad.

Allpool kohtab hiiglaslikku luidrat kroonlühtrit ja võrede taga on inimluud lausa virnade viisi, sätituna nelja suure kelluka kujuliselt. Laes ripuvad pikad vanikud (markeerivad võlve?) ja ikka kontidest – pealuu all kaks ristatud sääreluud nagu mereröövlipeal. Mit-

me inimese jäänuseid see hauakamber sisaldab, pole täpselt teadagi. Arvatakse, et poolesaja tuhande kandis ja neid on maetud sinna 13. sajandist alates, kui kohalik abt tõi pühalt maalt peotäie Kolgata mulda ja paik väga popiks muutus.

Konte hakati kunstipärasemalt sätima 19. sajandi lõpus ja töö tellinud aristokraadid Schwarzenbergid lasid luudest üksiti ka oma perekonnavapi trepi kohale seinale laduda. Meistrimees ei jäänud võlgu ja kirjutas oma signatuurigi peenemate kontidega. Patt oleks lasta sel morbiidsel hauakambril üksi kopitada, nii et võlgas taies on igast küljest välja valgustatud ja poolesaja koruna eest kogu ilmarahvale uudistada.

ALARI RAMMO

Alari Rammo

Karl Kristjan Nigesen

Kõige moodsamad ooteputkad?

Innsbrucki veerelt tõusval alpinõlval kulgeb kõistee, või õigemini – all otsas lihtsalt mägiraudtee ja ülalpool kõistee. Sõites üles mäkke, avaneb all orus olevale linnale vaustav vaade, ent päris suur osa reisijaist pole siia saanud sugugi linnaporaami imetlema. Vaatamisväärsuseks on ka ootepaviljonid.

Need on disaininud maailmakuulus iraanolanna Zaha Hadid. Tihtipeale öeldakse naisarhitekt Zaha Hadid, justkui see oleks imelik, et naine suudab mees-tega võrdväärset arhitektuuri luua. Hadid ongi vist erand; pea ainus naine, kes arhitektuurimaailma absoluutsesse tippu kuulub. Päris kindlasti ainus naiste seas, kellele on omistatud Pritzkeri auhind, mainekaim arhitektuuripremia.

Üks tuttav arhitekt ohkas mu Innsbrucki pilte vaadates ja teatas – Eesti arhitektid ei oskagi nii projekteerida, neil ei ole vastavaid tehnilisi teadmisi. Ei ole neil ka paraku sedavõrd rahakaid tellijaid, et põletada raha nõnda, nagu Hadid seda teha saab.

Lisaks ootepaviljonidele on Hadid projekteerinud ka Innsbrucki ikoonilisse staatusesse tõusnud suusahüppemäe.

Niisiis, kui satute suusareisil Innsbrucki, siis tasub heita pilk ka moodsa-
le arhitektuurile. Need paviljonid on muide päris uued, ehitati alles kaks aastat tagasi.

KARL-KRISTJAN NIGESSEN

ALBION REISID

9, albion@albion.ee

Vancouverisse võimsa elamuse jahile!

Info ja tellimine
Tel 626 6266
olympiamangud@estravel.ee
www.estravel.ee

Estravel viib olümpiale

Vancouveri XXI Taliolümpiamängud on ainulaadne võimalus saada osa tõelisest olümpiamelust ja elada kaasa oma lemmik-sportlastele.

Peale selle ahvatleb sihtkoht nii aktiivseks puhkuseks mõeldud suusakuurordiga Whistler kui Vancouveri metropolielamusega.

Tule koos sõpradega ja vaata, kuidas ajalugu tehakse! Broneeri oma lennud, majutus ja olümpiapäase juba täna!

Olulist lisateavet leiad siit:
www.estravel.ee/vancouver2010/
Toimumisaeg: 12. – 28. veebruar 2010

Kohalik või võõramaalane?

Tekst ja pildid HELEN VISSÉ

Täna sain just Eestist, kodust meili. Kohe süda läks soojaks ja nägu naeru täis (teate ju neid hetki, kus omaette üksi olles kõva häälega naerma hakkad). Helena mainis oma kirja lõpetades, et oli täna kohanud üht hispaania naist, kes tal- le tohutult mind meenutas, ja ta hakkas igatsema minu otsekohe-ust ja vahetut juttu.

Järgnev ei ole mingi lugu. On mõned mõtted, asjaolud, mida mulle meeldiks hetkel jagada. Ehk on kõik suht hüplev ja võimalik, et minu vähesed sõnad purustavad kellegi täiusliku ettekujutuse Itaaliast kui ainult pitsa- pasta-Berlusconi maast.

Kuu küsimus

On 5. oktoober 2009 ja kuu küsimus on, kas kohalik või võõramaalane? Või kohalik võõramaalane? Ei – hoopis omainimene!

Olen Itaalias elanud kaheksa aastat ja kümme kuud. Number ehmatav ennastki, aeg (nagu tal ikka kombeks) tormab nii imekiirelt ja märkamatult. Erinevalt paljudest valisin oma kodu- kohaks Marche maakonnas, Aadria mere rannikul oleva väikese kaluriküla Numana, loobudes suurlinna melust ja kõigest sellega kaasnevast.

Põhjused olid väga erinevad, aita- vaks faktoriks sai kindlasti minu vä- hene sümptia suurte linnade sigina- sagina vastu, otsustavaks aga Itaalia sügavusse end kavalalt ära peitnud va- pustavate tibatillukeste külakeste soo- jus ja võluv atmosfäär. Soov kõige selle osaks saada oli nii tungiv, et pakkisin

kiiruga oma seitse asja ja istusin len- nukile, taskus ühesuunapilet ja eesti- itaalia vestmik.

Numana on kunagine kaluriküla, täna meelepärane suvituspaik palju- dele. Koht, kus elanikud teevad kõik ammuste traditsioonide hingeshoid- miseks. Alustades kalapüügist ja – müügist kuni toiduvalmistamise ja veinitootmiseni. Suurlinnade elukiiru- se juures oleks mõeldamatu kodus ise lõunaks pastat teha või siis korraks sa- damasse värske kala järele joosta.

Sadamasse, kus kajakakisa ja laeva- mastide kolksamise saatel mereme-

hed järgmiseks püügiks valmistudes vaikselt oma paadi kallal nokitsevad ning võrke puhastavad. Kus keegi va- namees räästa all oma iidset akordioni lahti-kinni väntsutades püüab välja ti- rida noorusaja tantsulugusid või oma- loodud viisijuppi, mida kunagi pruudi akna all sai mängitud. Kulunud akor- dionil, mille naabrimees 50-60 aastat tagasi oma kätega meisterdas.

Pillimeest romantiliselt kuulama jääv möödajalutav noorpaar unustab aja, koha ja kõik ülejäänud, hinge poeb soe ja maguskurb tunne. See juhtub igaühaga, kes siia sadamasse satub.

Tavaliselt on piltidel rohelised viina- mäed. Sügisel on nad tegelikult veelgi kaunimad, aga pil- distajaid on vähem.

Sügis ehib Numana ümber paiknevail nõlvadel punakaks-kollakaks viinamarjaistandused. Siinsed suurimad veinikeldrid nagu Le Terrazze ja Umani Ronchi pakuvad oma suurepärasetele toodetele lisaks võimalust osaleda viinamarjade koristamises ja veinitegemises ning endastmõistetavalt ka maitsmises. Paljud noored ei löö araks pikkade päevade ja raske töö ees, mis käib kõik käsitsi. La Vendemmia, vii-

maalse arvu kogumiseks kulub terve igavik, seega on tegu suht mõttetu värgiga, aga see selleks.

Panin tähele, et müüjad turistidele punkte ei pakkunud ning mindki paigutati rõõmsalt samasse kategooriasse – ei mingeid punkte. Ühel hingematvalt kuum-niiskel pärestlõunal mööda ostukeskust kolades pöördub müüja aga ootamatult minu poole: „*Fai i punti vero?*“ Kogud punkte? Noogu-

Päevalilled häbenevad.

namarjakoristus, on sügise suursündmus ja jääb selleks.

Kodused hotellid

Hotelle ei ole siin palju, aga pea kõik on rajatud 1930ndatel ja nende juhtimist antakse siiani põlvede kaupa edasi. Eriti tore on kuulda, kuidas pärast aastaid siiakanti tagasi sattudes küsivad inimesed sama tuba ja vanaema tehtud kuulsat kalasuppi (nii nagu siinkandis ei tehta seda mitte kusagi!) ja seda kõike nad saavad.

Külarahvas on turistidega harjunud ja kogu keskkond meenutab rohkem sipelgapesa, kus kohalikel kõvasti jooksmist. Talvel pole tänavail aga isegi kohalikku rahvast suurt näha.

Tulles tagasi enda ja algse küsimuse juurde, jutustan ühe seiga sellest suvest. Oli vist juulikuu. Siin supermarketis antakse sisseostudelt punkte vastavalt kulutatud summale ja teatud hulga järel saad valida auhinna. Nor-

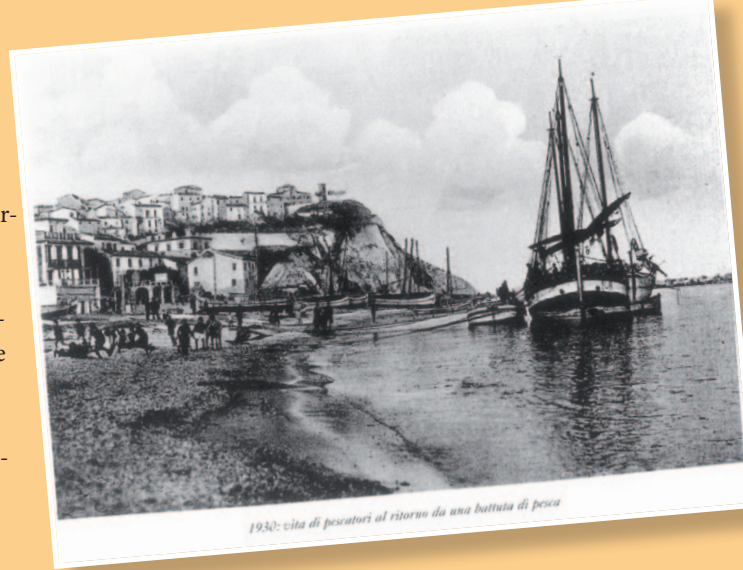
tan jõuetult. „*Già ... tanto ... Lei ormai è una dei nostri, ecco i suoi punti!*“ Ehk annab mõista, et kuna kogun neid paganama punkte, olen üks nende hulgast. Olen omainimene, pärast kaheksat aastat!

Ei ole ma siin tiitlite, päikesepaiste, armastuse või millegi muu tõttu, ega ka sellepärast, et siin on rohkem võimalusi. Neid on meil kõigil.

Leivateenimine

Pea üheksa aasta jooksul on kõike ette tulnud. Tööd pole ma kunagi kartnud, teinud kõike, mida vaja – olnud koristaja inimeste kodudes, lapsi hoidnud, müünud telefone ja spordijalatsid, vabrikus imeasju kokku nikerdanud 8 h jutti, õhtul väsimusest oma nime või aadressigi mäletamata.

Olen siin ülikooli läinud, töötanud ja mingil hetkel oma firma rajamiseni jõudnud, mis funktsioneeris isegi päris kenasti. Pärast pikki kaa-

Meie kaunis rand 1930ndatel, mil supelsakste asemel domineerisid laevad. Ei ole nii nagu Pärnus – vesi läheb kiiresti sügavaks.

lutlusi olen täna kliinilise psühholoogia tudeng Urbino Carlo Bo ülikoolis. Ka minu viimase kahe aasta töö on olnud seotud õpitavaga.

Suutsin pärast närvesöövalt pikka ja väsitavat ootamist (loe: inimeste tüütamist) end siinse linnavalitsuse sotsiaalsüsteemi sisse saada. Peamiselt tegelen alaealiste probleemsete lastega, aitan suviti organiseerida lastelaagrit, kui vaja, assisteerin koolibussis.

Aasta eest ühinesin grupi psühholoogide ja psühhiaatritega, kes töötavad *comunità*des ehk varjupaikades endiste alkohoolikutele, narkomaanidele, psühhopatoloogiate ning –traumadega inimestele.

Töötame ühe viis-kuus aastat Itaalias tegutsenud projektiga, mille eesmärgiks on aidata leida patsiendil tagasitee ühiskonda, igapäevaellu, tuvastada taas oma isikus, roll ühiskonnas.

Päikeseloojang kodu juures.

Mul on väga vedanud, et olen saanud sellise suurejoonelise kogemuse osaliseks, et mulle on antud võimalus kogu selle maailmaga juba praegu kokku puutuda, mis on mulle õpingute kõrval väga suureks abiks. Samas loodan südamest, et ehk suudan omakorda olla toeks kellelegi, kes seda vajab.

TEEME MOBIILIARVED POOLE KERGEMAKS!

AASTA LÕPUNI

NOKIA
6730
classic

-20%

2970.-
Täishind: 3690.-

3G, GPS, 3.15 MPi kaamera, FM-raadio, MP3-pleier, e-mail

Too oma number Tele2 võrku ja aasta lõpuni
maksame igast Sinu kuuarvest poole kinni!
www.tele2.ee

NOKIA
Connecting People

TELE2
MILLEKS MAKSTA ROHKEM

Septembris jõudsid Kanal 2 ekraanile Kristjan Jõekalda ja Teet Margna talvised seiklused neljas Lõuna-Ameerika riigis. Nad ei reisinud muide koos, vaid Kristjanile oli kaks kuud luksusreisi minutipealt ära planeeritud, Teet tegi klassikalisema seljakotiretke. Küllap jaguneb nõnda veel tuhandeid reisijaid (küll ilma kaameramehe ja assistendita), nii et lisaks saatele vaatame siingi tagasi, kuidas valikud end nende jaoks õigustasid ja kuidas nad end nii oma rollides kui ka käidud paigus tundsid.

Kaks kanget Lõuna-Ameerikas

Tekst **ALARI RAMMO**

Kristjan: Mul oli kõik ette teada, Estravel broneerinud, kus ma söön, mis kell on buss ukse ees, millal ja kus õhtusöök. Ainukene üllatus oli, et viietärnihotellides ei osata seal teha värvilisi jooke. Nad ei saanud arugi, mida ma tahan, rääkimata sellest, et neil ei olnud väikseid Hiinas valmistatud vihmarvarje.

Mina muud moodi poleks reisi ette kujutanudki, mulle üllatused ei meeldi, ja ma olin sellise valikuga ülimalt rahul – ainuke mõeldav viis reisida. Teadsin juba Tallinnast lahkudes, mis mind ootab näiteks 7. jaanuaril.

Teet: Mina jäin enda rolliga ka väga rahule, sest mina ei taha teada, mis mind täpselt 7. jaanuaril ees ootab. Ehk vaid see, et kuigi me proovisime neli riiki jaotada kahe kuu peale, oli lõpuks võib-olla bussidega natuke palju pikki sõite – lõpuks veetsin neis kolmandiku öödest, mis osutus päris kurnavaks. Oleks võinud muidugi kusagil midagi vahelt ära jätta, teha pikemad otsad lennukiga, aga siis oleks midagi nägemata jäänud ja ma ei raatsinud millestki loobuda. Tagantjärele pole päris kindel, kas sai kõige õigem otsus.

Ega sa maad ju teisiti ei näe, kui sa seal ei ole, ja kui ainult maamärkide juures käid, ei märka ega taju väga

palju ehedat ja reaalselt elu. Oled kusagil pealinnas, kus on muidugi ka oma elu ja sumin, aga ikkagi bussides ja rongides inimestega ninapidi koos oles mõistad maad ja eluolu paremini.

Kristjan nägi üldse päris elu?

K: Ma ei tahtnudki midagi muud näha kui seda, et hommikul oli konditsioneeritud buss ukse ees ja viis mind sinna, kuhu kõiki hästi maksnud turiste viiakse. Ma tundsin sellest ainult heameelt.

Ei pidanud rüselema kohalikega ühistranspordis või täiskiilutud higrises bussis teiste turistidega ega kusagil sabas seisma. Meil oli kaasas ka Estraveli Annekreet, kes isegi Tallinna lennujaamas organiseeris kõik ära, meie seisime kaameramehena, käed taskus. Teenus algusest lõpuni, sain täie raha eest, mida ootasin.

Miks just see kant?

T: Väga hea kant! Suhteliselt vähesed eestlased on seal käinud, samas maamärgid on sedavõrd kuulsad, et ikkagi kõigile kõrvu jäänud: Machu Picchu, Titicaca, Galápagos, Lihavõttesaar, Amazonase džungel.

K: Väga palju tšarterreise ei tehta ka sinna.

Annekreet Heinbo

T: Minul on isiklik huvi ja väga suur sümpaatia Lõuna-Ameerika vastu. See mängis väga suurt rolli, aga me väga ei jagelenud ka, et üks tahaks Põhja-Ameerikasse minna.

Kristjanile oli ka sümpaatne?

K: Mulle meeldib hotellides olla. Kokkuvõttes käisime 9-10 erinevat viietärnihotelli läbi ja ma ei kujutanud näiteks ette, et Boliivias võib olla nii uhke viietärnihotell. Ma sain omi emotsioone, kust mina neid otsisin.

Suurim luksus?

K: Eribussid, -laevad, teenindamine, erilised õhtusöögid väga peentes restoranides, kus oli kokku vaid kuus-seitse lauda. Väga eksklusiivne: pere-meis ise rääkis ja tutvustas, peakokk

Annekreet Heinbo

Terje Ugandi

Terve Lügand

Aimekreet Heirloo

käis näitamas, mida ja kuidas. Boliivia hotellis oleks võinud toas korv- või jalgpalli mängida: suured ruumid, hea teenindus, kummardajad igal pool ustel ette ja taha. Iga päev personaalne giid, personaalne transport – see oli võimas, mina ei ole enne nii reisunud.

T: No meie eelarve päevas oli 10 dollarit ööbimine ja samapalju söögile. Kristjanil, ma arvan, maksis mitusada dollarit öö ja söök. Võib-olla kümnekordne vahe, aga alumine ots võib olla ka veel madalam ja ülemisel otsal pole piire.

Millised enda suuremad ootused olid?

K: Mina ei osanudki oodata, mul puudus kogemus nende riikidega. Muidugi tahtsin näha Titicaca järve ja Machu Picchut, aga kõige rohkem meeldis ikkagi meie esimene riik Ecuador. Alates sellest, et seal oli Swisshotel, kus hommikusöögilaud oli nagu äke. Ja lõpetades sellega, et hinnad olid Ameerika dollarites, inimesed tegid ise oma kä-

sitöö ega müünud Leedu merevaiku või tuuleveskeid ja hinnad polnud sugugi kaelamurdvad. Sealt otsin ka kõik pontšod ja pildid ära, mida Lõuna-Ameerikast ikka kaasa ostetakse, ja kandsin neid ülejäänud kolm riiki kaasas.

Nii et seal oli lõbus, kuigi esimene nädal oli kõige hullem, pea käis ringi. Olime pidevalt 3-4000 meetri kõrgusel hõredas õhus ja see muutis asja natuke hädiseks – ärkad üles ja kohe on silmad pahupidi, tuigud ja enesetunne pole kõige parem. Aga riik oli lahe, soovitan soojalt.

T: Ei no mulle meeldis jälle kõik. Igas riigis olid omad ootused, kõige rohkem võib-olla Galápagose saared ja Lihavõttesaar. Machu Picchu on lihtsalt nii suur, et sellest ei saa mööda vaadata, Boliivias on võimsad soolaväljad, karm loodus. Igas riigis oli midagi.

Ka mulle oli Ecuador kõige positiivsem üllatus: kõige mitmekesisem ja hoomatav, neist neljast kõige väiksem. Vahemaad ei ole ka suured, ühe piiri ääres on ookean ja mereäärne elu,

KÕRGEIMA TASEME KVALITEET

Skytraxi* rahvusvahelises kvaliteediuringus saavutatud neli tähte garanteerivad teile kõrgklassi teeninduse kõigil Finnairi lendudel. Lendame iga päev Tallinnast Helsingisse. Sealt aga pakume teile suurepäraseid edasilende üheksasse Aasia sihtkohta, neljakümnesse Euroopa suurlinna ja New Yorki. Tere tulemast meie lendudele! Lugege lähemalt Finnairi moodsatest lennukitest ja keskkonnasõbralikest marsruutidest veebisaidilt <http://feel.finnair.com>.

*www.airlinequality.com

estravel

Mõnus linnapuhkus lummas Prahast

Info ja tellimine
Tel 626 6266
estravel@estravel.ee
www.estravel.ee

Külla lõbusatele tšehhidele!

Praha võlub oma külalisi kauni vanalinna, soodsate hindade ning lahkete inimestega. Lisaks on Praha hea lähedal minna ning Estraveli 4-päevased reisipaketid on nüüd saadaval ülihea hinnaga.

Käesolev sooduspakkumine kehtib reisimiseks perioodil **1.11.-27.12.2009.**

Hind sisaldab:

- lennupileteid Tallinnast Prahasse ja tagasi
- 3 ööd hotellis Mövenpick 4*, kaheses toas
- transfeere lennujaamast hotelli ja tagasi
- *buffet* hommikusööke hotellis

Lisatasu eest:

- reisikindlustus
- linnaekskursioonid Prahast

Hind ühele reisijale

(kaheses toas)

4100 kr

EOK PARTNER

teisel pool küllalt korralik Amazonase džungel, vahepeal mäed, kusagil ookeanis Galápagose saared. Ehk igapähele midagi ja suhteliselt lühikese ajaga on võimalik kõik kätte saada. Inimesed on ka sõbralikud, mitte nii eneseteadlikud kui võib-olla „kuulsate inkade järeltulijad“ Peruu. Kõrkust on vähem.

Pettumust ei valmistanud aga ükski riik ja kui olime kolmveerandi reisist kusagil hästi spartalikes tingimustes elanud ja söönud ja olnud, siis viimase Boliivia-Tšiili piiri ületamise järel oli tõesti tunne, et satud totaalset kolgakülast Euroopa suurlinna. Algas sile asfalttee, autod olid puhtad, terved ja uued, inimesed rõõmsad ja korralikult riides. Nagu oleks koju jõudnud juba pärast väsitavat matka.

Varem ei kippunud koju tagasi?

T: Mina küll mitte, ei-ei.

K: Polnud sellist mõtetki. Kui sai ette

võetud, siis ikka lõpuni. Kui tüdinesid ühest riigist ära, teadsid, et järgmine on ootamas. See oli asja võlu. Oleks paar kuud ühes riigis pidanud olema, siis ...

T: ... mina just mõtlesin, et oleks pidanud kaks kuud ühes riigis olema, mitte neljas. Oleks olnud rahulik, saanuks normaalselt ringi käia. Bussisõidud olnuks inimlikumad, taastud vahepeal, ei torma ülepeakaela. Aga see oligi meie reisimiste eripära.

Suurimad elamused?

K: Kui ööbisime Boliivias mingisuguses mägikuurordis ja läksime hommikul basseini äärde, tellisime joo- gid ja mulistasime seal, siis autojuht ja giid istusid sees, kuigi väljas oli väga ilus ilm. Kutsusime neid ka, mis te seal sees olete, nemad itsitasid kavalalt, et ei-ei, nendel on sees ka väga hea. Pärast saime aru. Kui meil on sääsk selline suur ja pinisev ning kui

nõelab, on valus, siis neil on sääsed nagu meie puuviljakärbsed, pisikesed, kollased, peaaegu nähtamatud. Kui torkab, valus ei ole, aga siis tuleb kolm korda suurem kupp.

Pärast olid jalad kõik üleni ära söödud, nägu ja käed vähem. Ei pannud tähelegi, kui rääkisid juttu ja need vaikselt su kallal närised. Kaks päeva hiljem jõudsim Tšiili ja seal rannas vaadati, kellega nüüd tegu on: koledate valgete jalgadega kuppe täis inimesed. See oli minu kogemus Boliivia salakavalusest.

T: Me ööbisime Boliivias soolapaneelidest tehtud majas. Otseses mõttes mitte kusagil, hästi väikeses, väljasurnud külas, ühtki inimest ei liigu. Paar-

kümmend maja, tuul ulub, tolmu lendab tänavatel, vestern tuleb silme ette. Kõik on kusagil peidus kardinateta taga.

K: Kardinad olid?

T: Piltlikult. Telefoniühendust ega midagi ei ole, üks püür põleb kusagil laes, osal majadel pole katustki, vaid riided tuule käes. Pärts mahajäetud tunne tekkis.

K: Mina nägin tee ääres pidevalt saavist neljakandilisi osmikuid, millest ei saanud aru, kas on kuur või elumaja. Üksi-aknaid ees polnud, vaid augud.

T: Äkki oli mingi vari saju eest?

K: Ühtegi teed ka nende juurde ei läinud, mägede jalamitel oli neid aga sadu ja tuhandeid. Pruunid neljakandilised majad, üks aken, üks uks, keegi ei askeldanud ka kusagil ligidal. Kummalisi pilte ikka jagus.

Aga minu esimene elamus Lõuna-Ameerikast oli juba lennujaamas ja

lehvitavatest inimestest akende taga, käes õhupallid ja kunstnelgid. Ühendriikidest tulid rikkad sugulased, keda võeti vastu kui rahvuskangelasi. Mul kippus selline pilt juba ununema, aga hästi tuli meelde, kuidas meil tuldi Soomest ja ka pool suguvõsa oli vastas – tere, kuidas läks, töid ka midagi? Nemad töid Ameerikast näiteks elektriklavereid, pakid olid hiigelsuured ja sugulased hiigelõnnelikud.

Teine lahe asi oli Boliivia toll. Seal on selline 20 cm lai ja kaks meetrit kõrge kast, kus peal on roheline tuli ja punane tuli ning nupp. Astud selle kinnise plekk-kasti juurde, vajutad nuppu ja põlema läheb kas roheline või punane tuli. Kui süttib roheline, pole midagi, kui punane, pead mine-ma kohvreid kontrollima. Mille järgi üks või teine tuli põlema läheb, ei saanud keegi meist aru.

Peruust pole te veel midagi rääkinud.

K: Peruus oli iga asi püha ja selles mõttes natuke igav. Mitte igav, aga Peruu lugu on nii suur, et mina ei jõudnud seda alla neelata.

T: Nad ongi oma mineviku üle väga uhked.

K: Ja seda nad räägivad kogu aeg, aga kui täpsemalt küsima hakkad, ei tea keegi nagu midagi. Aga lugu on.

Sa võtad seda puhta kullana või kauni legendina, nagu meil Kalevipojast.

T: Bürokratia on Peruus väga suur, mingit pakki saata või tolliformaalsusi korraldada on üsna võimatu.

K: Just ametnikkond suhtub väga vaenulikult turistidesse, vähemalt jäi selline mulje.

T: Kui tahad *inca trail*'ile minna ja jääd hiljaks, ei saa nii, et lähed järgmisel päeval. Ei lubata.

K: Kunagi.

T: Lihtsalt ei saa.

K: Iga asja eest võeti muidugi raha, nad oskavad küsida ja küsivad.

T: Aga vaadata on palju.

K: Kõvasti äralõhutud vanu asju. Aga ametnikud olid pahad, väga jäik suhtumine. Kui jõudsime lõpuks Tšiilisse, oli just vastupidine suhtumine, kõik käis naeratuse saatel.

T: Tšiili on lihtsalt euroopalik, asjad liiguvad õiges suunas, seal on mugav olla.

Toiduelamusi?

K: Meil oli üks elamus teise otsa. Ma ei ole kunagi nii uhkelt söönud, kuigi ma ei tea isegi, mida ma täpselt

sõin. Üks oli see hapu jook munavalge vahuga, Pisco Sour.

T: Mina seda ei joonud.

K: Ju sa ikka jõid. Igas riigis öeldi, et see on nende rahvusjook. Laimimahli mingi kange alkoholiga oli ja peal munavaht.

T: Mina alkoholi ei joonud!

K: Tublid. Meie ka mitte ... Kõige rohkem jäi Peruust meelde merisiga. Maitses nagu kana. Tuli välja, et see on ka jaapanlaste lemmiksöök. Me istusime suures trahteris, ise lähed võtad, palju tahad. Ma võtsin veel hoogu meriseaks, aga kui giid ütles, et nüüd mine võta, sest jaapani turistide buss tuleb, tõstsin ruttu taldriku täis. Tõsi see oli, kui kaamera mees tahtis pärast katteplaane võtta, oli suur pada tühi.

T: Mul oli kõik normaalne.

K: Köhtu lahti ei saanud?

T: Ei saanud. Köht oli niisama lahti.

K: Mul ka, kogu aeg. Söetablett on abiks.

Kuidas jõulud olid?

K: Naljaked. Ma ei olnud enne näinud tumedanahalist jõuluvana ja päkapikke.

T: Oligi jõuluteema?

K: Hotellis olid, seal kõik ju väljamaalased. Lõuna-Ameerika kongus ninade ja pruuni nahaga väikesed naljakad päkapikud jooksid ringi. Jõuluvana oli ka tume, habe säras kuidagi erilisel valgelt.

T: Meil ei olnud mingeid jõulusid. Oma verivorstid olid kaasas, proovisime neid hotelliköögis praadida, aga nad olid kogu aeg sügavkülmas olnud ja midagi head sealt välja ei tulnud. Põletasime nad kuidagi ära, andsime hotelliomanikule proovida, see viisakusest ütles aitähki. Muidu ei mingit jõulu.

Aastavahetus võeti aga suurelt ette. Ecuadoris on komme, et 31. detsembril mätsitakse päeval palju inimesekujulisi nukke, topitakse vanapaber vanade riiete sisse ja pannakse need tänavale maja ette, posti külge või tooli peale istuma. Ja kui südaöö kätte

jõuab, pannakse kõik need nukud põlema, kogu linn lihtsalt põleb. Võimas vaatepilt: kesklinnas on eriti suured nukud, kahe-kolme meetri kõrgused või veel suuremad.

Kui kella ühe-kahe ajal öösel on nukud kustunud, näeb kesklinn välja, nagu oleks sõda üle käinud. Inimesed on juba laiali läinud, tuhka lendab, mõnel pool põlevad maas veel väikesed lõk- ked. Päris lahe vaatepilt.

K: Meil oli rõõmus aastavahetus. esimesed hakkasid juba varem peale ja kell kuus käis selline möll juba. Kuna igast riigist oli inimesi, lasi igaüks oma ajal rakette. Kõik laulsid ja tantsisid, vihma kallas nagu oavarrest. Täielik trall ja tagaajamine.

Reisisaate tegemist saab ka puhkuseks nimetada?

T: See on töö.

K: Algusest lõpuni.

T: Mitte et see nii planeeritud oleks. Algul oli endal ka illusioon, et jõe mõnus, saad elu reisi, no teeme veits tööd ka, filmime üles, mida näeme, räägime paar sõna juurde. Kohapeal selgub, et ...

K: ... Võrno ütles kunagi väga hästi, et kui lähed kusagile reisisaadet tegema, siis tavaline inimene on juba am-

mu basseini ääres, aga võttegrupp ja-geleb alles tollis, kas tohib kaameraid riiki tuua. Sa pead ju igast asjast loo tegema, ei saa päevade kaupa omaette päikeseloojangut vaadata.

Ja miks peaks teie saadet vaatama?

K: Ah, las vaatavad ise ja otsustavad.

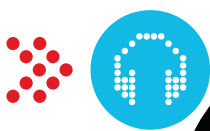
T: On selge, et see on kõige parem reisisaade.

EMT Internetikõned. Soodsam ärisuhtlus kõikjal maailmas.

Ainult EMT-ga on ärikõned tasuta kõikjal maailmas. Tallinnast Tokioni, Brasiiliast Birmani.

Tasuta kõned, videokõned ja kiirsõnumid üle maailma tagavad Teie firmale kindla kokkuhoiu ärikõnede arvelt.

Lugege lisa EMT Internetikõnede veebilehelt www.emt.ee/internetikoned.

EMT toetab saate „Kaks kanget“ reisiseltskonda tasuta internetikõnedega.

Napoli lahe saarekestel

Tekst ja pildid **ALARI RAMMO**

Mullu suvel kaotas Alari Rammo mitu süütust – ta käis esimest korda Itaalias, täiesti tavalise turistina, peagu et valmisreisiga. Seal all vasakul, väikestel nummidel saartel ja natuke vähem nummides Napolis ning kurja Vesuuvi tallermaal, mille koleduste vastu ei aidanud isegi muidu universaalne külm vein.

Töötõelda jäin ma reisi planeerimisega (jälle) hiljaks ning kuigi Aurinkomatkat enam sõprade võetud paketti ei anna, tahab EasyJet mind täpselt samal ajal samasse kohta ära visata ja õigel ajal tagasi tuua – tollal vaikselt prügist vabanevasse Napolis, staabiks üsna väike, 30 km kaugusel asuv Ischia saar.

„Aitäh, et te ei lennanud teistega,“ rebib Easy neile omast kildu ning päikeseprouad võtavad mu lahkelt (lahkuse hind: 15 eurot) oma bussi ning soomekeelsete siltidega hotellgi leiab lisavoodi. Täiuslikult joppav logistika.

Mis siis edasi? Tapva palavuse käest on Itaalias ju vaid üks pääsetee – lipsata mõnda lahtiolevasse puhvetisse kõige punasemate tomatitega *bruschetta*’le ja kõige külmemale valgele veinile. Nende kahe pärast me siin peamiselt olemegi.

Ja teeninduse! See on nagu satuks ... Eestist välismaale. Siin ei ole midagi võrreldagi, kuna nulliga võib ju lõputult korrutada. Näiteks – kui Eestis tähendab enam-vähem koolitatud teenindus püüdlikku „kuoka-faantspraiit?“ stiilis robotikat, siis Itaalias seisneb teenindus (eks ka kokakunst) lihtsalt sundimatus vabaduses. Ei mingit pinget, ei ilmselt tundigi klassikoo-

Supelranna taga kõrgub Ischia Ponte peamine vaatamisväärsus Castello Aragonese ehk Jeesuseelse rajamisdaatumiga kindlus.

litust, aga kõik tuleb välja briljantne.

Esimese õhtusöögikoha valiku Ischia l teeb meie eest restorani uksele passinud ja päritolust kuuldes rõõmsalt „Tere“ hüüdev mees. Tõtt-öelda ütles ta „tare“, aga milleks norida. Edasi tegelevad meiega ehedad taadid, keda ei tahaks nagu kelneriks kutsudagi. Nad justkui kuuluvad siia inventari juurde sama tihedalt kui pitsaahi, tõstes näiteks esimesena asjana ära oma hea kolleegi, laual (kardan, et kaunistuse-na) oodanud hiiglasliku poti ja merkarbi. Endil suits hambus niisuguse elegantsiga, mille kannavad välja ehk vaid vahemeremaalased.

Kuidas sa keeldud

„Täna, ei soovi kolme käiku,“ mõtlen esmalt oma vähese söömaga. Aga siis näen ma menüüd. Ja siis neid samu roogi kõrvallaua ja sealt läheb kõik rannapuhkuse vaatenurgast allamäge. Isegi veidi tõrksad rannakarbid murravad aplalt lahti, mis muidu kõhuga kõige koostööaltimad ei pidada olema. (On küll, panen hommikul tähele.) Ja lõpuks ei pääse *panna cotta*st ja kohvist, ning kuidas sa keeldud kõige tipuks ühest *limoncello*st. Maja kuulul, selgub. Jei!

Edasi on meil keskmiste turistidena

kaks plaani. Vedeleda osa ajast rannas ja muidu lihtsalt jalgsi ning ühistranspordiga sihitult ringi traageldada. Ega suuremate turistilõksudest nagunii ei pääse, väga kaugele ei viitsi minna ja lähedal pole nädal aega midagi teha.

Randadest tasub valida mõni privaatsem, mis tähendab, et sa pead tooli ja varju (kulub ära küll) eest viis eurot maksma, aga avalikud plaažilapid kipuvad olema täis lärmaikaid kohalikke ja tulevase võrkpallureid. Või siis mitte päris koondise omi.

Nimelt, kui Eesti meestel hakkab väike kõhuke kusagil ülikooli lõpetamise järel hea elu peale minekul tekki-ma, siis Itaalias juba õrnas teismeeas. See oli nüüd pea teaduslik versioon, tegelikult tahtsin ma öelda, et lapsed on lihtsalt uskumatult paksud. Isegi Lonely Planet teeb selle kulul nalja ja ülekaalulisus piinabki viiendikku lastest. Kuigi öeldakse, et Napoli kandis on kõige trendikamad inimesed, Milanost rääkimata, lebab rannas rõõmsu tsellu ripplanges. Aga keegi ei põe.

Õhtul mööda Ischia võluvaid lilla-õieliste puude, poodide ja restorani-dega ääristatud tänavaid jalutades elamus veidi lahtub, sest vastu tuleb ka imekenasid tõmmusid inimesi, kuid

igal kolmandal kutil kipub ikka moekas maika sealt altpoolt väheke vetru-ma. No mis seal ikka.

Õhtusöök kaldapealsel

Muidu on ju igati tšill ja järgmise õhtusöögi kontekstiks valime sadamakai, kus lahesopi teiselt kaldalt käivad küll suured tossavad praamid naabersaartele, aga meie serv on klassikaline – kümneid restorane järjest, nutikamad meelitavad kliente mitte agressiivse verbaalsuse, vaid soodustuste, mereelukate väljapanekute või lausa degusteerimistega.

Suvine Ischia tänavake, mis on õhtuti ilmselgelt rahvarikam.

Teekond Sant'Angelosse algab pildi vasakul serval mäenuki taha jäävast bussipeatusest ja lõpeb kaamera asukohas. Seal all saab ujuda.

Miks ka mitte – merisiilikud ja *pro-secco*. Siilipallikesed lõigatakse pooleks, seest kougitakse maitsmiseks teelusikatsatäis kollakat ... mis see nüüd ka ei ole. Ilmselt mari, maitseb ... mereselt, ja kastitais okaspoolikuid lendab sumaki siinsamas üle kaiääre merre tagasi. Otse hiiglaslike superjahtide vahele.

Väiksed kapriisid

Mõned mitte nii meeldivad Itaalia teeninduse omapärad löövad vahel siiski välja. Väga lihtne on mesikeelutuse peale maha istuda, nautida lõpuni toitu ja isegi mitte neelata mitmesajaeurose arve peale. Aga – seda neetud arvet oota pool tundi nagu lollakas. Nädala veidraim dialoog juba päris närvis meie ja järjekordselt mööduva teenindaja vahel kõlab nii:

„Kas te saite arve?“

„Ei!“

„Miks?“

Järgmine hommik saab jälle ranna päralt ning kui päikesest põlenud (käib teadupoolest tunniga), on suht mugav viis Ischia saarega tutvumiseks otsi-

da üles bussiliinid ning teha päris oma *hop-on hop-off* tuur. Mis tähendab, et hüppad suvalises kohas maha, kõnnid mäest üles ja alla, ühe kiriku juurest teiseni, naudid idüllil ja täpselt siis, kui palavus ja väsimus tülitama tulevad, istud restorani jõudu koguma. Ning uuesti vapralt järgmisse asustusse viiva bussi peale, et nautida näiteks, kuidas naudivad Itaalia bussijuhid oma tööd.

Teed on siin, eks, kitsad ja käänulised, ning kui kõige hullemas kurvis ja veel tõusu peal teine buss nii vastu kihutab, et kesk-soomlane saaks sellise pöörasuse peale rea rabandusi, juhtub midagi kummalist. Aeg peatub lausa matrixlikult, et veel kiiremini edasi kerida.

Muidugi saavad masinad pidama ning mõlemad sohvrid ajavad põsed ja silmad üllatusest punni – no mis mõttes, nüüd siis, just NÜÜD –, nagu trehvanuks nad sarnases olukorras esimest korda oma 30aastase karjääri jooksul. Aga kiredraama asemel järgneb suisa kaunis elamus.

Mõlemad juhid seletavad küll ko-

gu manööverdamise aja kõva häälega (nagu kolleeg kuuleks siis midagi teise bussi), tagurdavad natuke viisakalt, tagurdavad veel natuke, siis natuke edaspidi, kusagilt annab ilmselt ka kaljunõlv järele, sest teele kõrvuti need kaks küll ei mahuks – ja ongi rada vaba! Ka taha jäänud rodu autosid tagurdab nagu nõõri mööda, keegi ei riidle, sohvrid la-sevad vilet ja teevad nalja. Müstika.

Tõhusad liinibussid

Bussiga annab saarele niisiis mugavalt tiiru peale teha ja entusiastlikul mere-, taime- või arheoloogiahuvilisel jagub siin vahtimist ehk mitugi päeva. Me kõnnime natuke pikemalt põhjarannikul Lacco Amenos, kus on raske mööda vaadata keset lahte seisvast 10meetrisest vulkaanilisest kaljuseenest, võib tunde veeta muuseumides ja omamoodi spaa-botaanikaaias.

Saare šikim sopp on ehk Sant'Angelo lõunarannikul, kuhu peab bussipeatusest küll tükk maad kõmpima, üritades mitte põkkuda eeskäijatega, kes iga minuti tagant seisatavad ja pisarsilmi pilti teevad. Kirevad veetaksood viivad sind enam-vähem, kuhu tahad, mäeküljel le-bav linnake laseb jälle lõputult ülesalla matkata ja katuseterrassidele piiluda. Ujuma peab seal kindlasti ka!

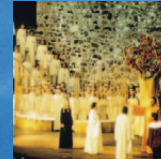
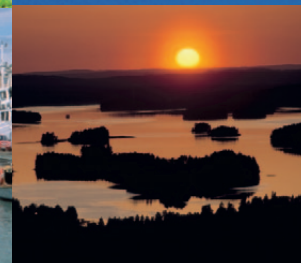
Staaride väljanäitus

Jälle õhtu. Teame, et saare on val-lutanud kohalik filmifestival, aga selle haare rabab PÖFFiga harjunuid sõna otseses mõttes jalust, kui avastame kusagil suvalise, mere äärde jääva platsi serval hulkudes järsku end keset rahvasumma, kümneid pildistavaid inimesi ja enda kõrval autost välja trügimas just kinos linastunud „Seksi ja linna“ Samantha, koos selle jumaliku Smithiga. Ei jõua ehmatusest ise pildistada-gi, et tuttavad fännid kadedaks teha. Ja näe, kõrval vabaõhulaval käib ka üks ärev üritus.

Ära tunneme veel „Vaprata ja ilusta-te“ Clarke Garrisoni ning veel mõned, aga enamik staare, kelle peale kohalikud end vigaseks huilgavad ja lõputult ühispile teevad, ongi kohalikud. Na-

Soomes on
avastamisrõõmu
kogu perele!

Tallinn-Helsingi

8:00-10:30
18:00-20:30
(P 16:30-19:00)

Helsingi-Tallinn

11:30-14:00
21:30-24:00
(P 20:00-22:30)

Registreeru TASUTA
www.vikingline.ee

Lisainfo ja broneerimine
telefonil 666 3966.

20. sajandi alguses kaljusse raiutud Via Krupp ühendab kõrgel asuvaid kaudneid Augustuse aedu Marina Piccolaga Capri saare teise serva rannikul.

gu jäi meile (ilmselt ka Kim Cattral-lile) arusaamatuks laval toimuv. Aga erutav oli ikkagi, isegi tara tagant – ikkagi kuulsused! Reisijuhid ei koonerda ju kunagi infoga, ammugi siin, mis filmide võtted kõik saare eri paigus käinud on, nii et kinoinimene saab paraja orienteerumis- ja mälumängu.

Meie järgmine päev kuulub Caprile (ei väsi kordamast: hääldata kaa-pri, mitte kappri!). Kenasti Ischialt väljuv tiibur klopib niimoodi laineid, et

täiesti mõistetav, miks ees ei soovitata istuda. Kilekottidel on minekut.

Niisiis Capri. See maailma ilusaim koht, kus mitmedki eestlased loonud ja lehvitatud. Noh, kusagil mägivillas võib tõesti pegasuse lõast lasta, aga igal pool mujal traavib keset juulit lubamatu hulk turiste ja hinnad on terrorlikult kõrged, mis on siin pöördvõrdes teeninduse kvaliteediga. Mõnele kindlasti meeldib, kas ise tuusa mängida, lihtsalt vahtida, kuidas laevadest vajub välja Louis Vuittoni kotte nagu tirtsusid, või jalutada päevade kaupa lootuses mõnd staari kohata.

Üsna varsti kohtab ka ilmselt, kui ainult ära tunned. Või jaluta mõne paratso järel. Kuulsuse nahas ei tahaks igal juhul olla, mitme poekese ees paistab ablas rahvatroop aknast sisse vahtimas. Kurat teab, kes siin sees on. Nii palju siis paari tuhande aasta tagusest hiilgusest, mil imperaatorid Augustus ja Tiberius siin saarel peatusid.

Kiirendame sammu, et Capri keskusest eemale pääseda. On ju saareke

vaid 6 km pikk ja poole kitsam. Turistilõksu Grotta Azzurrale ei taha minna, kuna grott ei olevat praegu üldse nii „maagiliselt sinine“, kui brošüürid lubavad, niisiis hulgume kaunites aedades, kuni leiame Via Kruppi teetsa. See Saksa terasetöösturi järgi nimetatud lõputuna näiv madu viib siksakitades alla Marina Piccolasse. Üles siit küll tulla ei taha, lõõskavas päikeses allagi minek võib paras piin olla, kuigi imeliste vaadetega, nagu igal pool.

Lenin ja valged kindad

Kusjuures, jalutustee oli parandamiseks pikalt kinni ja taasavatud alles tänavu. Miks siin täpselt Lenini büst päevitab, ei oska öelda. Aga põnevam ongi. Marina Piccola asub juba saare lõunakaldal ja laseb piiluda kõrgel kalju otsas asuvate villade hoovidesse. Sutsu allpool saab värviliste kabiinide ja varjude juures päikest võtta. Me ronime hinnakirja pisut peljates, aga vapralt rikast nägu tehes järjekordsele restoraniterrassile ja trotsides seekord

See kõige olulisem limoncello pood Capril.

Tõelisele loodusesõbrale - Jeep Patriot

Patriot on tõeliselt eriline Jeep, mis viib Sind nii metsikule loodusrajale kui kulusäästlikule linnasõidule. Patriot on ruumikas ja pilkupüüdev Jeep, mis pärjatud ka maasturite kütusesäästlikkuse maailmameistriks - vaid 4,2-liitrise kütusekuluga saja kilomeetri kohta! Ootame keskkonnasõpru proovisõidule!

Standardvarustuses:

- aktiivne pidev nelikvedu Freedom Drive I
- elektrooniline stabiilsusprogramm ESP
- ABS-pidurid koos kontrollsüsteemiga BAS
- ümberrullumise vastane kontrollsüsteem ERM
- 17-tollised valuveljed
- 4 elektriakent
- katusereelingud
- kaugjuhtimisega kesklukustus jpm

Valikus nii 2,0- liitrine diiselmootor koos manuaalkäigukastiga kui 2,4- liitrine bensiinimootor koos manuaal- või automaatkäigukastiga. Nõudlikumale kliendile pakub Jeep Patriot lisavarustusena ka navigatsiooniseadet, nahkkattega istmeid ja täiuslikku audiosüsteemi.

Eripakkumised alates 299 900.-

Keskmine kütusekulu 6,7-9,7 l / 100 km, CO₂ 180-230 g / km

isegi veidi pingutatud valgete-kinnaste-teenindust, laseme jälle veinil hea voolata. Kusagil meie all loksuh meri, sellel hulk kalleid laevu.

Heia Sverige

Jälle bussi ja paar kilomeetrit saare teise serva poole Anacaprisse, kus meid tervitab tuttav lipp – Rootsi oma. Capril elas üle 50 aasta rootslasest arst ja kirjanik Axel Munthe, kes küll erinevalt oma samuti seal peatunud sõbrast, bioloog Jakob von Uexküllist ei ole siia maetud. Munthe oli Itaalias popp tegija: viljeles üksjagu alternatiivset meditsiini, ravis napolitanosid katkust ja pooldas eutanaasiat. Seda kõike siis eelmise ja üleelmise sajandi vahetuse paiku.

Edevavõitu härra enda projekteeritud peen, võrratu aia ning vaatega Villa San Michele on avatud külastajatele, Munthe fond korraldab siin üritusi ja eesti keeldegi on tõlgitud villa järge pealkirjastatud raamat. Väidetavalt otsustas Munthe omale Caprile maja ehitada juba 18aastaselt, surres pärandas selle aga Rootsi riigile.

Kõik sidrunitest

Via Axel Munthe ääres pesitseb veel üks maamuna kollasemaid poekesi, paljuütleva nimega Limoncello. Oh jeesus, mida kõike sidrunitega kõik ära teha saab, aga kuni sees on alkohol, sobib see liks emale kingiks ikka. Lisaks kommid, moosid, parfüümid, šokolaad, marmelaad, mesi ja igasugu mittedöödava kola. Räägivad, et just siit poest sai *limoncello* alguse, aga küllap seda väidab veel sada kauplust.

Mainitud villa tagant viib veel pikk trepp alla Capri linna, mis oli veel 50 aasta eest ainus pääsetee, Anacapril veel kõrgemale märke saab tõstukiga. Kuigi sealt Monte Solaro otsast peaks nägema väga, väga kaugele, ei viitsi me siiski kõlkuda. Sellisega üles minnes tahaks alla ikka suuskadel tulla.

Aitab kah. Capri linnast jälle funikulööriga alla Marina Grande sadamasse ja kodusaaresse tagasi. Järgmisel õhtul on plaan ära käia Napoli lahe

kolmandal asustatud saarel Procidal.

Niisiis. Procidal võib vabalt olla päikeseloojangus maailma ilusamaid vaateid. Könnid, nagu me igal pool teeme, mäest üles-alla mööda üliliktsaid tänavaid, akendest kostmas spordiülekanne või peretüli, pesu laperdab peade kohal, iga nurga tagant avaneb uus platvorm vaatega merele ja mandrile, kaukses kumab toatuhvlukujuline Capri.

Kirikute kellad kõmistavad iga veerandtundi, mõnes käib missa, igast väravast või uksest sisse piiludes avaneb uus universum. Tänavad on täis kohalikke lihtsalt jutlemas, mõni, natuke veidram, istub tundide kaupa kannatlikult ühe koha peal. Ei julenud küsida, miks.

Mitmeltgi uksele ripub mõmmi- või kiisupildiga släif tervitamaks uut ilmakodanikku. Benvenuto Giuseppe meiegi poolt.

Lugematuile rõdudele nõjatuvad sigariga papid ja mammid, lihtsalt vahetides. Muresid sel rahval nagu polekski. Aga kui pilti teed, tundub siiski, et kohe saad teada, kui kiiresti jõuab kolmandalt korruselt sinuni pelargoonipott. Kas saaks olla veel idüllilisem?!

Söömisega on siin natuke erutavam. Saartel ja rannikul on mõistagi hooajast sõltumata pidevalt mingeid värskeid mereande. Pisemates kohtades, nagu siin Procidal, on menüüd vaid itaalia keeles, kelner raputab iga küsi-

muse peale nõutult pead ning kõiksuguste kalade ja peajalgsete nimed tasub enne itaalia keeles selgeks õppida, eriti kui päris igaks väljakutseks valmis ei ole. Mina mõningateks peletisteks igatahes ei ole ja Google saab telefonis kõvasti vatti. *Spada* ja *gambriani* osutuvad mu sõpradeks – mõõkkala ja krevetid.

Üüratu veinivalik

Mõni restoran, nagu see siin, on Itaalias näiteks kohe nii hea, et veinikaardil poolesaja valge kõrval vaid seitse punast ja spumantet... Õlled on üldiselt kallid, veinid võivad ka olla,

Vana kabeli kohale ehitatud Villa San Michele Anacapris, mis täidab kõige muu kõrval ka Rootsi asekonsulaadi rolli.

Kes näeb segadust, kes mustrit ja rütm – sellised need Itaalia saarevaated on. Procida.

Soovitame 15 minutiks

Soovitame 2 tunniks

Soovitame terveks päevaks

Milline on sinu unistuste puhkus? Kui ilmad muutuvad jahedaks, leevendavad reisipalavikku rohkem kui 90 erinevat puhkekohta eksootilistest elamustest rahuliku perepuhkuseni. Veel jõuad kindlustada endale kohti talvepäikese all!

Sharm el Sheikh, Egiptus 1 näd, 13.1. al **595 €**

+ viisatasu 15 €

Khao Lak, Tai 2 näd, 12.3. al **1475 €**

Porto de Galinhas, Brasiilia 2 näd, 18.1. al **1260 €**

Dubai, Araabia Ühendemiraadid 1 näd, 13.12. al **820 €**

Playa del Inglés, Kanaari saared 1 näd, 9.12. al **590 €**

Päikesereis on õnnestunud reis. 95 % päikesereisil käinutest soovitaks oma puhkusekohta teistele.

Lisateave Estravelist tel. 626 6266, e-post: ikontor@estravel.ee. www.aurinkomatkat.fi

**aurinko
matkat**

Soovitame soojalt.

Enjoy HIMOS

CHRISTMAS PROGRAM

Advance reservations recommended. Reservations are charged in advance. Excursions depart from HimosCenter reception.

<p>23. DECEMBER for example:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ICE-SWIMMING • WINTRY ATV EXPEDITION • CHRISTMAS BUSTLE IN THE TROLL CAVE • MURRI's SNOWMOBILE EXPEDITION FOR CHILDREN • JIGGING COMPETITION AT THE KUIKANKÄTKÖ TEPEE 	<p>CHRISTMAS EVE 24. DECEMBER at 11-13 CHRISTMAS BUSTLE IN THE TROLL FOREST Games, harvesting and decoration of a Christmas tree, and sleigh-riding. Free of charge.</p>	<p>CHRISTMAS DAY 25. DECEMBER at 14.00 ALPPICURLING at 16.00 MURRI's SNOWMOBILE EXPEDITION at 20.00 CHRISTMAS CARLOS AT THE KUIKANKÄTKÖ-TEPEE</p>
---	---	--

HIMOS CHRISTMAS PACKAGE

Includes Meals and Following Programme
1505 EEK / adult, 755 EEK children 4 – 12 y.o.

<p>23.12. 16.00 Arrival to Himos Christmas carols and singing in HimosArena</p> <p>17.00-21.00 Dinner buffet in HimosHotel restaurant</p>	<p>25.12 08.00 Christmas divine service in the troll forest</p> <p>08.00-13.00 Brunch buffet in HimosHotel restaurant</p>
<p>24.12. 08.00-13.00 Brunch buffet in HimosHotel restaurant</p> <p>11.00-13.00 For families: Christmas tree hunting and decorating, horse wagon...</p>	<p>14 / 17 / 20 Festive Christmas eve dinner setting in HimosHotel restaurant</p> <p>20.00 Christmas carols and singing in Kuikankätkö-hut</p> <p>26.12. 08.00-11.00 Breakfast buffet in HimosHotel restaurant</p>
<p>13.00-17.00 Public Christmas Smoke Sauna. Remember towel and bathing suit!</p> <p>14 / 17 / 20 Festive Christmas dinner setting in HimosHotel restaurant</p>	

CHRISTMAS COTTAGE
STARTING FROM
5900 EEK

Cottage at
22nd – 26th December

Herculaneumi üks tuntumaid Rooma-aegseid mosaiike heal järjel olnud majas, kujutamas merejumalusi Neptunit ja Amphitritet.

aga enamikus kohtades saab kannuga majaveini, mis on täiesti mõistlik keskmise maitse valik. *Uno litro vino bianco por favore.* Hök. Tuttu.

Katkised majad

Kahel päeval sõidame üle mere Napoli, ühel varem tetuuri, teisel niisama linnas patseerima. Teame, et Pompei, Vesuuv ja Herculaneumi pääseb Circumvesuvianaga, saame piletigi, ent see ei vihja perrooni kohta vähimatki ja daam kõlareis mõjub sama ohutult kui salapuus spordivõistlusel. No lõpuks leiame õige, röpase, grafitiga kaetud rongi.

Varemed. Mõni ütleb, et need on kõikjal ühesugused, oled üht näinud, oled kõiki, ja seda juba Eestis. Või et lõunamaal on sageli tähtsam varjulise koht vaadata, mille poolest varemed eriti kuulsad pole.

Aga kus sa siin pääsed – ikkagi vana Vesuuv ise ju madistanud ja niisugust laastamist lähikonnast ei leia. Esmalt võtame Herculaneumi, mis on vaatamata vulkaanile Pompeist lähemal asumisele paremini säilinud, värvilisem, täis lõputult kujakesi ja maalinuid, mida on mitmekümne meetrise mullakihi alt välja kaevatud juba mitusada aastat. Esimesed leiud rändasid kurat teab kuhu ja korralikud kaeva-

mised algasid alles eelmise sajandi teise kümnendi lõpus.

Audiogiide me ei leia, tammume omapäi ja umbes. Tõtt-õelda ühest kitsast varjust jooksusammul teise alla, sest keskpäevane päike üritab meid väljapaneku püsiekspositsiooni lisada. Herculaneumi teeb esmapilgul omapäraseks eraldamatus Ercolano linnast (sama nimi tegelikult, aga nii on lihtsam vahet teha). Nimelt jätkuvad väljakaevamised tänini ja kujutage ette, et ühe linna alt kaevatakse välja teine?

Nõnda kõrgub moodne (Itaalia terminites) linn üleval ja all augus vana, mis vähehaaval uut ära sööb, kuna all on veel palju avastada. Või mis ta nüüd nii auk on – päris suur maalahmakas, väga viisaka külastajatekeskuse ja väga väheste kohtadega vee ostmiseks. Vähemalt ei häiri külastajate rohkus.

Et mitte varem test üledoosi saada, pärastlõunal ikkagi Pompei ise plaanis, teeme vahepeal teise kohustusliku asja – Vesuuvile ronimise. Vulkaani jalamile pääseb mugavaimalt Ercolano rongijaamast Vesuvio Expressiga. Ei maksa peljata jaamaesisel teenust reklaamivat püknilist poissi – 16,5 euro eest saad ausalt taksobussiga mäele,

jalutuspileti ja tagasigi.

No ega see Vesuuv midagi muud ole kui pehmel pinnasel 860 meetrit mäketõusu ja korra kraatrisse vaatamist. Mõni loll ootab ilmselt, et näeks sügaval podisevat laavat, aga pole seda ka 10 kilomeetri sügavusel, vaid kiviselt igav ja kõrge kaldeera ootab sind.

Nurjatud suveniirid

Jalgrada teeb sellele pool tiiru peale, putka pakub mõne arust kindlasti nilbeid suveniire ja postkaarte, vanguard natuke pead, mõtled, millise sõbra kaminale sobiks suur must laavakivist dildo, ja libistad end tolmusel teel tagasi alla.

Vaated Napoli lahele on veidi üle kilomeetri kõrgelt Vesuuvilt pikad, ent vinesed. Julgemad näevad vaimusilmas muidugi seda hävingut, mis Vesuuvi purskamine täna kaasa tooks – mäejalamil elab „punases tsoonis“ pool Eesti-täit rahvast, ümbruskonnas kokku kolm miljonit. Esimesel sajandil suri ehk 20 000, 1944. aastal sadakond, mis pole tänapäevaste katastroofide juures ju mitte midagi. Rannajoone viis Vesuuv aga kohati mitme kilomeetri võrra kaugemale.

Riik pakkuvat ümberasujaile kümneid tuhandeid eurosid, kuid ega tublid farmerid oma rikast põldu juba jäta. Aga Vesuuv on ikkagi Mandri-Euroopa ainus tegevvolkaan, seega Euroopa ohtlikem, ja järgmisedki kaks asuvad Itaalias. Veel 1906. aasta purskes sai sadakond inimest surma, 1944. aastal hävis paras ports USA lennukeid, mis lähistel baasis asusid, ja kuigi hilisemad elumärgid pole turtsatustest kaugemale jõudnud, väidavad teadlased, et 65 aastat uinunud kaunitar asja nii ei jäta ja mäejalami tihedalt asustanud inimesed võiks ometi ohtu mõista.

Rikkalik Pompei

Ei tea, palju kohalikud ohu tajumiseks Pompeid külastavad, aga meeletu on turistide armaada küll. Teiseks lajatab linn nii detailse ja põhjaliku (pika) audiogiidiga, et esitatud kuuldemängu põhjal võiks linna uuesti üles ehitada ja tööle panna. 72 objekti kirjelduse kõrval saab enamiku kohta teise nupu alt veel lisainfotki.

Paratamatult on suur osa tänavaid või maju suletud, osades on giidi juhiseid võimatu jälgida, kui just pole supervõimet seinu läbida. Nõnda tu-

leb põletavas palavuses teha korduvalt mõttetult pikki tiire ja soovitada oskaks vaid tõepoolest kolm-neli tundi selle ligi 50 hektari läbimisele kulutada ja igal juhul hommikusel ajal.

Siis säilib mingi lootus, et sa iidse linna tänavail jalgu ei murra, kuna silutis tähendab hiigelsuuri munajaid kive, mille kõrval küll kõrged kõnniteed, aga ratastoolid ja lapsed kärutagu heaga mujal.

Igav muidugi ei ole – erinevalt Herculaneumist on siin suured majad ning veel suuremad teatrid ja villad, igavesti tehnilise ülevaate saad Jeesuse-aegsest innovatsioonist – kütmisses, tootmisses, veevärgiehituses, õli- ja veiniteos. Muidugi aiad, hoovid, areenid, väravad sambad, basseinid, kaevud, teatrid, peenramaad, saunad, templid, basiilikad, freskod ja isegi kunagine bordell.

Muidugi ka hulkuvad koerad, nagu linnale kohane, ja jälle need peenised. Hiiglaslikud freskod, või sihukesed nunnud junnid, kusagil seinal kivisse raiutud. Rahvuslikus arheoloogiamuuseumis olla kogu erootika, et mitte öelda Rooma porr, ilusasti huvilistele ka ühte kohta kogutud. Pikka aega ei peetud neid õnneks või kahjuks üldse kohaseks rahvale näidata.

Igatahes, päris sellist hingamist Viljandi lossimäelt ikka ei leia, maardan, kui nüüd julgelt varemeid võrdlema hakata.

„Euroopa paremini säilinud Rooma amfiteater“ jääbki meil õhtupäikeses imetlemata, sest hoolimata meie ebainimlikust pingutusest vahemaade ja kiirusega, ei leidnud me sellele enne sulgemist sissepääsu. Viidavärdjad, ma ütlen! Mõneste hektarit on Pompeistki veel üldse välja kaevamata ja hea ongi.

"Romantiline" Napoli

Oh jah, esmamulje sellest linnast on kaugel nõretavatest santalutsiididest ja oosolemiididest. Eks Napoli ole tegelikult ka pikalt maffia valitsenud ja kuigi prügihunnikuid ega Camorrat ei paista, on ikkagi kole ja kõle. Ja me veel ei tea, et ei suuda hilisõhtul siin juhistenapis sadamapiirkonnas õiget

Üleval uus linn, all vana – päris mitukümmend meetrit madalamal.

auku leida, et koju pääseda, ja peame mitu tundi järgmise laeva ootuses kükitama Tallinna mõistes D-terminalis.

Kõlab ebaõiglaselt ja seda ta ilmselt on, sest näeme ju tegelikult mitut väga ägedat kohta. Tagantjärele kõige rajumaks paigaks osutub Napoli allilm. Okei, iseäranis kohakehv sõnakasutus – allmaailm ikka. Eks Napoli Sotterranea

Tolmune ja kohati ohtlikki rada ümber Vesuuvi kraatri.

Keset Napoli kesklinna seisab esmapilgul arusaamatu altarike Diego Maradonale, aga just sealnes klubis saavutas ta kaheksakümnendatel suurema tuntuse (ja läbimurde ka oma narkokarjääris).

seada otsesõnu tähendabki, kuigi nad võinuks seda ju ka veidi helgemalt linna sünnikohaks nimetada. Et aga all tõepoolest teine linn avaneb, ei osanud kusagil ette kujutada. Õieti mitu linna, alates nii kusagil kreeklastest ja nemad olid siin nii ammu, et aastaarv kõlaks adumatuna.

Taaskasutatud Rooma

Iga inimene on ilmselt loomuldasena klaustrofoobne, nii et ostame ühegi vaidlusega paaritunnise ekskursiooni, mis algab esmapilgul igavalt mööda ümberkaudseid tänavaid. Kuid ega me giidita märkakski purustuste ja ülesehituste tõttu lapitud majadel kunagise Rooma amfiteatri tükke ja sambajuppi. Just selline hiiglane siin asus ja tema selgitab vähe kummalise kujuga tänaseid elumaju. Teatrisse (või selle pilla-palla jäänustesse), kus kunagi käinud Claudius ja Nero ise, pääseb nüüdse elumaja magamistoas, voodi alt, kui täpsem olla.

Üks asi on vahtida vulkaani kotitud linnu, kus kõigist hoonetest on ülemine pool ära näritud, hoopis teine asi liikuda päikesevalgusest muudkui

eemale, allapoole, avastades üha uusi kihte ajalugu, mille vahele jäävatest tühimikest (noh, koobaste algsest tuff-tädisest) on ehitatud su pea kohale jäävad sfäärid. Ju siis tunti end turvaliselt, oma jalgealust sõna otseses mõttes õonestades.

Edasi tulevad udupeened, aastasadu vanad akveduktid ja gigantsed veetsisternid, mis ümberkaudset edukalt varustasid ja mille toimimisest saab praegugi hea pildi. Veel 19. sajandil küll selgus, et neis põhjatutes reservuaarides peitus parasjagu koolerat, misjärel kraanid kinni keerati. Veel mitte väga ammu järgmise tavalise ukse taga tegutsenud garaazist on avastuste järel saanud ajaloomälestis ja põhjalikult tutvustatakse osavat müüride ladumise kunsti, mis ei lase neil maavärinails hõlpsalt mureneda.

Lõõskavast päikesest mõnikümme meetrit madalamal kulgevad lõputud,

jahedad ja niisked tunnelid on nii suured, et pane või metroo käima. Viimati varjuti siin Teise maailmasõja ajal, mida tähistab suhteliselt kõhe ekspositsioon. Jah, inimesed elasid siin, sajad või isegi tuhanded. Mõnd sõjaaegset mootorsõidukit pole tänini välja vinnatud.

Klaustrofoobiastid

Eks natuke tehakse tsirkust ka, andes kõigile külastajatele põlevad küünlad, hoiatades pakse ameeriklasi, et nad võivad kitsasse tunnelisse kinni jääda, ja tehakse tõeline klaustrofoobiast muistsete „veetorude“ rägastikus. Kõik jäävad elama. Muuseas siin elavad isegi taimed – käimas on põnev vastupidavuse eksperiment.

Lõpuks tagasi maa peal, läheme sööma. Meie teiseks oasiks Napolis saab Da Michele. Peaks olema nagu turistilõks, aga ühtki me ei kohta

Ei maksa peljata nn sööklamiljööd. Just see on autentne pizzeria, mitte plastmassväädid ja plastvõred, nagu Eestis üritatakse matkida.

Michele puristlikkuses ei tasu kahelda.

Ja aitab Napolist ka. Kõik need kohad on ükshaaval ehk ju toredad, aga ühte linna topituna mõjub natuke nagu Balti jaam kogu oma hiilguses ja ilguses.

Viimasel hommikul, imekaunil päikesetõusul Ischiast Napoli poole lahkudes purtsatab praamikorsten tekil istujaile ühtlase kihi sünget tahma. Saabki päevituse kitsaskohad ühtlaseks, mõtlen vapralt ja teised vist ka. Nuuksuvate reisijate tähelepanu köidab hoopis Vesuuvi tagant tõusev päike. Korstna järgmise soorituse peale hakkab isegi Vesuuv naerma, sest rahvas satub suuremasse paanikasse kui kusagil Indoneesias uppuma hakkaval praamil.

Ma koperdan itsitades peldikusse suuremat nõge maha pesema ja veidi hiljem naerame oma põhjalikult täpiliseks muutunud riiete üle. Kenasti leiab ka raamatust viimase purtsaka jäetud järje üles, rahvast on tekil juba vähem, päikesetõus sisendab optimismi.

Noh, ja siis pakub masinajumal meile veel suurema sahmaka tahma. Seekord ikka julmi larakaid. Soomlasest tsikk viskub kiljudes toolide alla. Sulen raamatu uuesti ja keskendun naermisele.

Jõuame Napoli sadamasse nagu kaevurid suvepäevadelt.

seal. 1870. aastast toimivas pizzeria's on menüüs vaid kaks valikut, sisekujundus meie mõistes puudub, piirdudes õieti keskmise kalapoe miljööga – seinu katavad helesinised kähhelplaadid ja nende kohal vanad fotod ja väljalõiked maailma suuremate ajalehtede kajastustest.

Lühim menüü

See vahvalt lühike menüü (nende inglise keeles „pinces list“) asub muide seinal – teda pole nii sadakond aastat ju muudetud, viimati ilmselt ehk euro tulekuga pisut kohendati. Tellida saab vaid Marinarat ja Margheritat. Esimene olla üldse maailma vanim pitsasort, saanud nime meremeeste toiduse järgi, teine nimetati omaaegse kuninganna auks, ja just sellele prouale hakati esimesena juustu lisama.

Margheritale saab Da Michele's tellida ka topeltjuustu (nende inglise keeles „duble mozzarella“), Marinara tuleb kolmes eri suuruses ja Coca-Cola ning Fanta on lisaks veele ja õllele ka veel menüüsse mahtunud. Kogu selle lihtsuse juures tasub pabistada ehk vaid seepärast, kaua järjekorras ootama pead.

Ehkki igaüks kohtab oma retkel hulka

ärised, kes väidavad, et just meie ahjust sai alguse pitsa, või näete, siin hurtsikus villiti esimene pudel limoncello't, võib tänapäevase pitsa koduköögiks pidada küll juba 16. sajandi Napolit, kus tegutseb lausa omaette organisatsioon, et kaitsta tõelise Napoli pitsa valmistamise kunsti. Autentse Itaalia pitsa nimi on muide kaitstud riigi parlamendi poolt ning saanud Euroopa Liidu algupära-tunnustuse. Ja Da

Peen maavärinakin-del müüri ladumiskunst Napoli all.

Seal, kus loksus sinine meri ja kõlab soca

Tekst ja pildid GERDA JA RAIMO MATVERE

Bahama kui puhkuse sihtkoha moto võiks olla „Kariibi piirkond algajatele“. Füüsiline lähedus USA-le (Miami alla 100 km), Starbucks ja kõrge elatustase ühelt poolt, helesinine meri ja kollane liiv, väga tumeda nahaga kohalikud ja lõdvestunud või isegi laisk elutempo teiselt poolt. Ringiliikumine on turvaline ja turistsõbralik, samas on õhkkond ja elustiil kariibilikult vabad, lõbusad ning täis muusikat.

What ya` doin`, man? Do U wanna taxi? - rääkimisstiil, mis tuttav Hollywoodi märulifilmidest ja hip-hopivideo-test. Aga Bahamal kõik sinu poole just nii pöörduvadki – noored-vanad, mehed-naised, taksojuhid, poemüüjad ja ametnikud. Sõnade täpse väljahäldamisega keegi vaeva ei näe. Ei viitsi vist.

Lai naeratus ja puusanõks

Bahamalane on väga sõbralik. Kui mõnikord võib end lõunamaal turistina liikudes avastada mõttelt, et kohalikud müüjad-teenindajad on rõõmsad ja avatud seepärast, et sind enda juurde meelitada, siis bahamalased on siiralt rõõmsameelsed nii omavahel kui sinuga suheldes. Naeru ja kõvahäälet

jutuvada on kuulda palju. Kõik räägivad kiiresti – ja nagu öeldud – häälavad väga segaselt meie jaoks, kes me oleme koolis õppinud küll briti ja ameerika inglise keelt, kuid mitte nt rastafaride kõnekeelt.

Igas poes, autos, bussis ja restoranis kuuleb mütsumas rütmikat muusikat, tihti peale erakordselt vanast ja raggisevast makist. Samas, tüütuks see ei muutu, sest igal nurgal ei kuule mitte Lady Gagat, Britney Spearsi või Madonnat, vaid hoopis eranditult Kariibi riikide superstaare. See on hämmastavalt mõnus, et popmuusika, mida enim kuulatakse ja hinnatakse, on pea ainult kohalik, sisuliselt sealse rahvamuusika tänapäevane edasiarendus. Valitsevateks stiilideks on *reggae*, *soca* ja kalüpsu. Ja nii hakkab jalg tatsuma ja puus nõksuma pea iga põriseva au-

toromu möödumisel.

Olgu veel öeldud, et bahamalased on väga usklikud inimesed. Enamik kirikuid on baptistlikud. Kui pühapäeval bussiga sõitsime, siis ülekanne jumalateenistusel mängis kõvasti ka bussi raadios.

Marssivad flamingod

Nassau ehk siis Bahama pealinn on küllaltki väike ega paista silma millegi ülimalt erilisega, kuid paar omanäolist

ja külastamisväärset paika on seal küll. Oma soodsa maksusüsteemi tõttu on Bahama omamoodi pangandusparadiis, millest annab tunnistust ka Nassau peatänav, kus pank tegutseb umbes igas teises-kolmandas majas. Siiski – pangahoone pole siinkandis päikeses käes kiiskav klaasist torn, vaid kuni kolmekordne koloniaalstiilis maja.

Nassau kesklinnast veidi eemal asub Ardastra troopikapark, kus saab jälgida marssivate flamingode etendust. No tõsi, marssimine oli selle kohta ehk liiga ilukirjanduslik väljend, kuid ühes suunas ja ühel ajal liikumisega oli nende lindude puhul ikkagi tegu. Pargi töötajad jutustasid, et flamingosid oli marssima õpetama hakanud 20. sajandi alguses saarele elama asunud briti kindral, kel oma vaba ajaga enam midagi teha ei olnud.

Traditsioon õpetada flamingosid „marssima“ on kandunud edasi tänapäeva. Uhkusega hinges mainis üks lindude treeneritest, et paari hetkel etendustes esineva flamingo puhul on tegemist tõeliste staaridega. Nimelt olevat nad mõni aeg tagasi poseerinud ajakirja National Geographic esikaanel.

Vaade orjapidamise ajalukku

Nassau kesklinnas on Pompey-nimeline muuseum, kus sõnas ja pildis üleväl mustanahaliste orjuses pidamise ja sealt vabanemise lugu, nii Bahamal kui Ameerika mandril laiemalt. See muuseum annab päris hästi aimu, millise teekonna ning milliste valude ja vaevadega on pidanud tänaste Kariibi piirkonna elanike esivanemad läbi käima.

Orjakaubandus ja orjapidamine toimus Ameerikas 16.–19. sajandil, mille jooksul jõudis Aafrikast Ameerika mandrile 10 miljonit elusat orja. Umbes 40% neist viidi Lõuna-Ameerikasse, teist samapalju Kariibi mere piirkonda ja ülejäänud Põhja-Ameerikasse.

Esimene iseseisev riik, mille Ameerikasse viidud mustad orjad endale välja võitlesid, oli Haiti. Täna on kümnest miljonist mustanahalisest saanud juba 250 miljonit.

Meri annab süüa

Kohalik kokakunst pakub frititult, küpsetatult, grillitult ja keedetult kõike seda, mis merel sealkandis anda on. Võib öelda, et kohalik köök toetub kolmele sambale.

Esiteks, Bahama köögi kõige olulisemaks tegijaks on suure teo laadne mereloom, keda nimetatakse *conchfish*'iks. Seda karpi pakutakse siis ennekõike grillitult või salatina. Eriti meelde jääva elamuse pakubki just salat, sest see on kokku segatud nimetatud mereannist, tomatist, punasest ja rohelistest paprikast, sibulast ja laimimahlast ning on selle kõige tulemusena väga vänge ja hapu suutäis. Grillitult meenutas merikarp kõige enam kalmaari.

Teiseks, kohalikud armastavad tohutult kana süüa. Enamik kiirsöögi-kohti on keskendunud just kanarogadele (koos friikartulitega enamasti). Maitset sealne kana küll midagi erilist ei ole, kuna ta on pannil tavaliselt õlises uppunud.

Kolmandaks mõistagi riis ja oad, mida süüakse nii eraldi roana kui ka

liha garneeringuna. Päril huvitava maitsega oli ka musta oa supp, mis samuti üks kohalikest spetsialiteetidest. Magustoiduks süüakse rummimaitse- list keeksi ja laimikooki.

Veidi rummi igaks päevaks

Joogikultuurist rääkides ei saa jätta mainimata rummi, millest tehakse Bahamal kümneid erinevaid segujooke. Enamik neist on külmad ja lahjad, et oleks hea kuumal keskpäeval rüübata. Tuntuimateks kokteilideks on Piña Colada, Bahama Mama, Daiqui-

ri, kuid ka erimaitseelised punšid. Kohalik kuulsaim õlu Kalik väärub samuti mekkimist.

Üheks Nassau põnevamaks atraktsiooniks töötas kujuneda Bacardi rummivabrik, kuid kahjuks oli majanduskriisi napilt meist ette jõudnud ja saarel asuv tehas äsja suletud.

Võrratu suplus delfiinidega

Kõige värvikama elamuse Bahamal pakkus suplus delfiinidega Blue Lagoon Islandil. Seal on nimelt delfiinide ja merelõvide kaitse keskus, kus pakutak-

se atraktsioonina võimalust minna koos delfiinidega ujuma. Muuhulgas elavad just seal mõned Hollywoodi kassahittides esinenud delfiinid. Seal ka edevus, mida iga vaataja kohe märkab.

Umbes 40 minuti jooksul oli võimalik delfiinide keskel supelda, nende kohta veidi enam teada saada ning neid kallistada, nendega „tantsida“ ja neid toita. Kogu programmi suureks finaalsaks oli aktsioon nimega „foot push“. Küllastaja paigutas end vette kõhuli, pidi ajama jalad sirgeks ja selja nõgusaks ning hoidma labajalad risti kehaasendiga.

Seejärel ujusid lähemale kaks delfiini, lükkasid ninaga talle alt nii, et said prii sõidu (hinnanguliselt 100 meetrit) mööda vett, endal pool keha siis veest väljas. Uskumatu tunne oli küll.

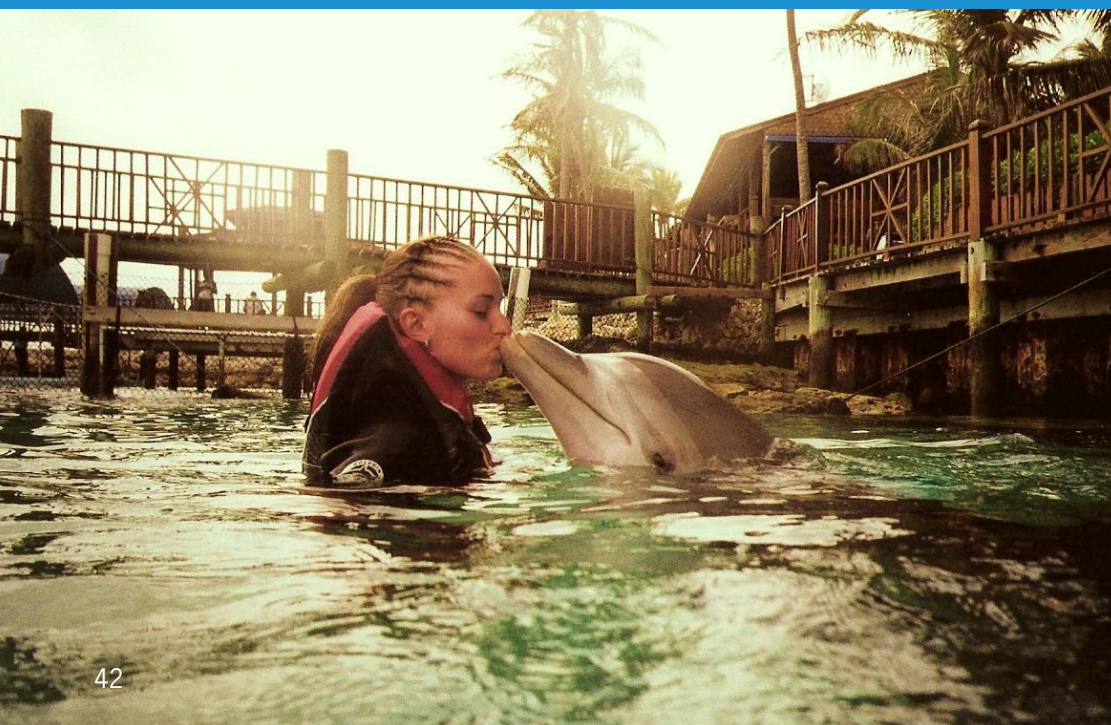
Meri, valge liiv ja palmidega ääristatud rannad – just need on pildid, mis ehivad iga reisikataloogi. Bahamal muresid pole, seda näeb oma silmaga. Samuti on seal väidetavalt ühed maailma puhtamad ja läbipaistvamad veed, mis sobivad ideaalselt toruujumiseks ja sukeldumiseks. Õigupoolest pidi saarestiku ümber olema nii hulgaliselt helesinist läbipaistvat vett, et see olevat ka astronautidele kosmoses selgelt äratuntav.

Merepõhja ilu

Meie võtsime ette toruujumisretke. Kohalik katamaraan viis meid ühe kauni rifi juurde, kus rõõmsad ja roosaks küpsenud turistid kõik vette sulpsasid, et merepõhja ilu vaadata. Kogenud silmale ei olnud sealne veaalune maailm võrreldes näiteks Punase merega ehk nii paeluv, kuid on sellegipoolest kindlasti vaatamist väärt.

Kui Bahamal kusagil mere lähedal ringi jalutada, saab väga hästi aru, kust maa lipuvärvid pärit on – sinine meri, kollane liiv ja musta tooni rahvas.

Kui lisada veel juurde mõnus muusika ja värvikas tänavapilt, tulebki üks väga hea puhkusepaik kokku. Igale sinna minejale soovitaks kindlasti külastada mitut saart – need on küllaltki eriilmelised.

Ostes **Photopointist** peegelkaamera, saad lisaks **tasuta fotokursus.ee** kursuse!

Nüüd anname kõikide digipeegelkaameratega kaasa tasuta **fotokursus.ee** 1. osa "Kaamera ja selle juhtimine, fotograafia baasteadmised." (Kursuse väärtus: **999.-**)

Alati parim valik digikaameraid www.photopoint.ee

Soovid viia oma pildistamisoskused täiesti uuele tasemele?

Photopointi veebipõhine fotokursus räägib selgelt ja arusaadavalt kõigest, mida heade piltide tegemiseks vaja teada on!

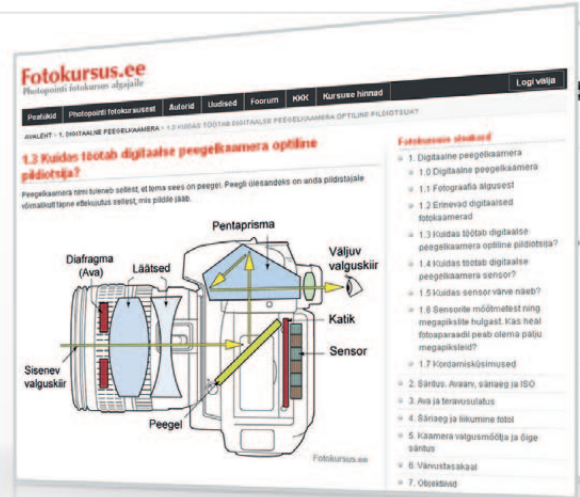
- ➔ Kaamera ja selle juhtimine. Fotograafilised baasteadmised.
- ➔ Kompositsioon, väklambid ja objektiivide teravus.
- ➔ Kuidas pildistada loomi, maastikke, inimesi ja lähikaadreid.
- ➔ Digitaalne fototöötlus Photoshop Elements baasil ja palju muud!

17 Peatükki

35 Videot

200+ Fotot ja joonist

Uuri kursustest lähemalt ja õpi just siis kui sulle sobib: www.fotokursus.ee

OLYMPUS
Your Vision, Our Future

- ➔ Olympus E-450 ja 14-42mm suumobjektiiv, 10 megapiksliit, 2,7" Live View ekraan, sensori tolmueemaldus. Hind: **7 899.-**

- ➔ Nikon D5000 ja 18-55mm DX VR suumobjektiiv, 12,3 megapiksliit, 2,7" pööratav ekraan. Hind: **13 499.-**

- ➔ Pentax K-7 ja 18-55mm WR suumobjektiiv, 14,6 megapiksliit, 3" LiveView ekraan, stabilisaator, tolmu- ja ilmastikukindel, Full-HD videosalvestus. Hind: **19 999.-**

PENTAX

- ➔ Pentax K20D ja 18-55mm II suumobjektiiv, 14,6 megapiksliit, stabilisaator, 2,7" LCD, tolmu- ja ilmastikukindel. Hind: **13 999.-**

- ➔ Canon EOS 500D ja EF-S 18-55mm IS suumobjektiiv, 15,1 megapiksliit, 3" tolline LiveView ekraan, tolmueemaldussüsteem, Full-HD videosalvestus. Hind: **13 499.-**
Kere hind: **12 099.-**, kere ja EF-S 18-200mm IS hind: **20 499.-**

Canon

- ➔ Canon EOS 50D ja EF-S 17-85mm IS suumobjektiiv, 15,1 megapiksliit, 3" LiveView ekraan, tolmu- ja ilmastikukindel. Hind: **22 999.-**

Tasuta infotelefon: **800 FOTO (8003686)**

Lisainfo: www.photopoint.ee

Küsi müüjalt ka soodsaid järelmaksutingimusi!

Photopoint Ülemiste Keskus

Tallinn, Suur-Sõjamäe 4
Avatud: E-P 10-21
Tel: 603 4726

Photopoint Rocca al Mare keskus

Tallinn, Paldiski mnt 102
Avatud: E-P 10-21
Tel: 665 9277

Photopoint Pärnu mnt

Tallinn, Pärnu mnt 139
Avatud: E-R 10-20, L 10-18
Tel: 655 0651

Photopoint Lõunakeskus

Tartu, Ringtee 75
Avatud: E-P 10-21
Tel: 731 5626

Photopoint Tartu Kaubamaja

Tartu, Riia 1
Avatud: E-L 9-21, P 9-18
Tel: 731 4828

Photopoint Eeden

Tartu, Kalda tee 1c
Avatud: E-P 9-21
Tel: 742 7868

Photopoint Rakvere

Rakvere, Tõrremäe
Avatud: E-P 10-20
Tel: 326 0633

Photopoint Astri

Narva, Tallinna mnt 41
Avatud: E-L 10-20, P 10-18
Tel: 356 7550

Tekst ja pildid **KARL-KRISTJAN NIGESSEN**

Islandi sammud Kohalas

Ei ole midagi mõnusamat kui nautida loodust hobuse seljast, seda eriti sügisel, mil suvine tüütult ühtlane roheline on asendunud märksa põnevamate värvi-kooslustega, leiab Karl-Kristjan Nigesen.

Kohala harrastemaja. Kui külamehed oleks peale mõisa nationaliseerimist jätnud keskosale teise korruse peale ehitamata, oleks hoone imeilus. Ega tal tänagi midagi väga ole ...

Vaadata kõike seda ilu sadulast on tõeliselt ülev – viibides maapinnast veidi kõrgemal, on vaateväli tunduvalt avaram ning kõik niidud ja põllud, mis autoaknast vaadates näivad tagasihoidliku triibuna muidu nii ekspressionistlikus maastikus, haaravad endale ratsaniku seltskonnas sootuks olulisema positsiooni, tasakaalustades sügisvärvide metsikut mängu.

Juba mõnda aega igatses hing ühe mõnusa ratsaretkete järele. Paraku polegi Eestis väga palju neid kohti, kus kontvõõras saaks teha hobusega tiiru kaunil maastikul. Eriti kui soovid sõita loomaga, kel oleks korras närvikava ja reaalne soov liikuda. Kaasa oli tulemas ka üks tuttav, kelle ratsutamiskogemused olid veel rohkem tuhmunud kui minu omad.

On üks ratsutamiskoht, mis soovide nimistule täielikult vastas. Mitte miski peen ratsakeskus, kus kuumavereelised täkud moodsates tallides järjekordse parkuuri läbimist ootavad, vaid sümpaatse puust häärberiga mõis Lääne-Virumaal. Kohala nimeks ja koplites pesitsemas trobikond islandi hobu-

seid. Just nimelt koplites ja seda aasta läbi. Islandilt pärit väikesekasvulised hobused on erakordselt vintsked, tugeva tervisega ja sünnitavad oma varسادki ühegi riskita talvel otse lumele.

Viikingite pärand

See hobusetõug on Islandi isoleeritud keskkonna rasketel maastikel säilitanud muistsetest viikingiaegadest pärit omadusi, mis mandril pärast keskaega kaotsi läksid. Nimelt valdavad nad kummalisi samme, mis teevad sõidu mugavaks nii ratsanikule kui ka hobusele. Ilmselt just suhteliselt lühiajalist sportliku tippsoorituse võimet silmas pidades on mõned kunagised võimekused mujal aretustöö käigus välja praagitud.

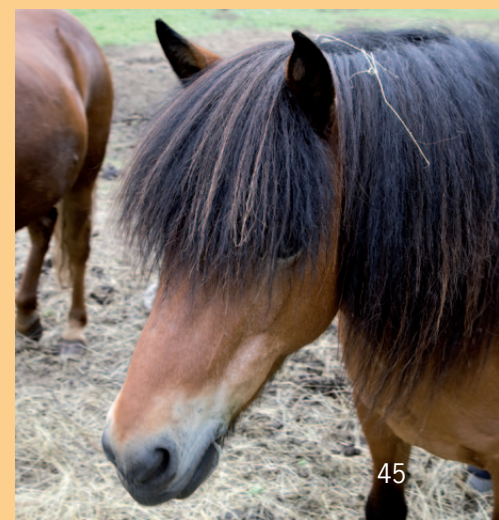
Ehk siis – kui kaasaegse ratsahobusega saab kiiremini ja kõrgemale, siis islandlasega pigem mugavamalt ja kaugemale. Hobuse hea iseloom ja kuulekus kauba peale ning ei miskeid andrusvärniklikke sportlasemuresid.

Jõuan Kohalasse ja alustuseks antakse kätte päitsed, et hobused sadularuumi juures oleva lasipuu äärde tuua.

Päitsed käes, sean sammud talli poole ning ülejäänud seltskond vaatab üllatunult, kuhu ma küll kaon. No ma olen ikka nii harjunud, et suksu elab tallis.

Koplis suuremaid probleeme ei teki, islandlased on sõbralikud ja nende kättesaamiseks pole meelitamist vaja, küll aga tõmban alustuseks päitsed hobusele valetpidi pähe. Ei ole harjunud ise hobust ära tooma. Viga on piinlik, ent õnneks lihtsalt parandatav.

Saduldamine ja ratsmete pähesamine kulgeb ladusalt. Päril tavaline see protsess siiski ei ole, kinnitada tuleb ka sabavöö, mis tagantpoolt sadulat paigal hoiab, just nii, nagu see on

Loo autor Frejaga. See viikingite armastuse (ja viljakuse) jumalanna nime kandev hobu oli omas lapilisuses erakordselt võluv.

Islandi hobuseid on väga mitut karva. Selle hobuse hallikas värvus on Kohala talli perenaise lemmikuks.

Otse talli taga, üle tee asub kunagine valitsejamaja. Sellele erakordselt maalilisele taluhäärberile tasub heita pilk.

ponide puhul kombeks. Tõepoolest, islandlase selg ei sisalda sellist lohku, kuhu sadul istuks sedavõrd orgaaniliselt kui harjumuspärase ratsahobuse selga. Huvitav, mis tunne on seal seljas, kas ongi teistsugune?

Hopsti sadulasse

Hops sadulasse, suurema looma selga ronides viimasel ajal end tüütult meelde tuletanud keskea lisakilod ei anna end absoluutselt tunda. Turjakõrgus on ju madalam kui mõnelgi

eesti tõugu hobusel.

Hakkame siis neljakesi hanereas minema. Ükski hobune ei trügi ette, ei kipu teisele tagant sisse sõitma, kõik on kõige paremas korras. Tekib suisa küsimus, kas nad ikka jooksevad ka? Ma olen küll kohanud hobuseid, kes on tõepoolest lõpuni nii rahulikud, et sammust kiirem käik ei taha kuidagi kõne alla tulla.

Jõuame heinamaale ja selgub, et jooksevad küll. Teistmoodi jooksevad kui tavaline hobune. Islandlaste leivannumbriks on tõlt – kiire samm, mis kõrvalt paistab veidi põlvetõstejooksu moodi. Kuuldavasti väga mugav ratsanikule, Islandil kelgitakse, et nende hobustega saab sõita isegi rase naine. Tõldis püsib hobuse selg stabiilselt ühel joonel, puudub tavalise traavi aktiivne üles-allaliikumine, mis tavaliselt mõnda aega sadulast eemal olnud ratsaniku jalgadesse mitmeks päevaks valusa mälestuse talletab.

Tõlt on vahva. Minu istumise all olev kirju kaunitar Freja küll selle kiiremat vormi ei näi armastavat – kuulasin küll enne hoolikalt juhiseid selle kohta, kuidas hobust tõlti juhitakse, aga ikka ja jälle tekib hoopis miski uus ja imelik, mulle täiesti võõras samm.

Väga tõenäoline, et viga on minus.

Õeldakse, et islandlasel on erinevalt tavalise hobuse kolmest viis käiku. Tõlt on see neljas, viies on pass (ingl k *pace*), mis meenutab kaamelite jooksu. Ratsutajate keeles siis ehk küliskäik, mida olen seni vist vaid koolisõiduhoobuseid näinud tegevast?

Taga hõigatakse, et Freja ongi parajasti sellise kummalise sammu võtnud. Päris õige pass see ootamatu rütmimuutus vist ka ei ole, peaks olema kiirem, samm vististi pikem. Pole häda, tegelikult tunnen end Freja seljas väga hästi.

Väike suur hobune

Tegelikult ootamatult hästi. Ei meenuta kunagist sõitu teise kogetud väikesekasvulise, eesti tõugu hobusega, kelle samm meenutas närvilist õmblusmasinat. Islandlane tekitab hoopiski tunde, et istumise all on tõeliselt suur loom. Saan nüüd aru, miks see hobune, kes turjakõrguse järgi vabalt poniklassi liigituks, sinna kuidagi ei kuulu.

Liikumine on imepehme. Läheme üle galopile, jälle väga pehme, hobune kah uskumatult rahulik ning unustan end sügisvärvides lülituvat loodust vaadates sügavalt mõtteisse.

Kohala mõis

See võluv mõisake on oma eluea vältel näinud peremehi mitmest kuulsast suguvõsast. Esimest korda mainiti mõisa aastal 1489, mil Kohalasse asusid Wrangellid. Neile järgnesid Loded, Tiesenhausenid, Ungern-Sternbergid, Hastferid ning mõisa viimasteks baltisakslasest peremeesteks olid taas Wrangellid.

1919. aastal sai siin ajalugu otsa just nii nagu paljudeski teistes kohtades üle Eesti. Vastsündinud Eesti riik võõrandas mõisa ja rajas kooli, mis jätkas tegevust nõukogude aja lõpuni, mil paljud mõisad taas eraomandisse sattusid. Kahjuks rikkus koolipidamine natuke ka maja: maarahva ehitatud keskosa teine korrus muudab hoone veidi kohmakamaks, kui see kunagi oli.

Kohala uus peremees on soome soost härrasmees Mika Vehmanen, kes on siia loonud midagi, mis on Eesti mõisate kontekstis unikaalne – tegeliku mõisa. Teatavasti tähendas mõis kunagi eelkõige (põllu)majandusüksust ja nii tuleb tänagi elatis lõviosas piimafarmist. See, muide, on üks paremaid omasuguseid Eestis.

Ka Mika proovis ajada turismiäri, pidada hotelli ja restorani nagu paljud teisedki, ent veendus, et see ei ole mõistlik valik. Suurematele seltskondadele suunatud üritusi saab korraldada küll tänagi ja igapäevaste klientide mitteteenindamine muudab koha ehk eksklusiivsemaks.

Islandi hobused elavad koplites siiski märksa intensiivsemat elu kui mõisa söögisaal – ratsutamas käivad kohalikud lapsed ning need, kes oskavad siin pakutavat hinnata. Suvel näiteks soome ratsaturistid, kes ratsalaagrimest või matkadest lugu peavad. Oleks tore, kui ka eestlased oskaks siin pakutavat rohkem hinnata, Tallinna Hipodroomi asedirektor Jaanus Mikk näiteks peab seda üheks parimaks ratsutamiskohaks Eestis.

Mõisnikku kiidab ka üks tänavune muidu kibestunud kirjutiis Virumaa Teatajas, kus kurdetakse, et põllumajandusüksused müüakse võõrastele. Seal ei jäeta mainimata, et Kohala peremees on tegelikult oma, mitte võõras.

Mika on hea peremees. Mäletan, kuidas ta kunagi veel aktiivsema turismiäri aegadel võttis kõike samm-sammult – ei tõtanud end lõhki investeerima, ent ei sõitnud üle ka muinsuskaitse seatud piiridest. Nii jäid alguses krohvi ja värvi alt avamata näiteks ühe saali laemaalingsid. Mõni kasumihai oleks need sootuks hävitanud – kartes, et muidu tekib piiranguid ruumidest raha väljapigistamisel. Siinne peremees seevastu ootas õiget aega ja tänaseks on lae kunagine ilu taas täies hiilguses.

Võib vist öelda, et mõneski mõttes on Kohalas maa kõige tublim mõisnik ja mõis ise suure tõenäosusega ainus päris mõisa olekuga isend Eestis.

Ühtäkki hüppab sügavast rohust otse hobuse ette Kohala talli perenaise koer. Valmistun ehmatusega pea ees tundmatusse kaduma, ent tegelikult ei juhtu midagi. Uskumatult tugevate närvidega hobune tõepoolest. Väide saab kinnitust hiljem kraavi läbides, Freja käitub jällegi väga tasakaalukalt.

Kohala võlud

Kohalas on ratsutamiseks väga mugavad maastikud. Kenad, piisavalt tugeva pinnaga karjamaad-heinamaad ning nendevahelised rohused rajad. Kohati söötijäänud rohumaad, kus tempokas sõit kõrge kulu kõrremeres on kaunis – liugleme üle voogava pehme avaruse.

Kohala maastikel on ratsanikele veel üks lisaväärtus, kuivõrd see kant on iseäranis metsloomarohke. Hobuse seljas suhestub inimene loodusega loomulikumal moel ning pääseb ulukile enamasti tunduvalt lähemale kui jalgsi. Meiegi kohtame kolme metskitse, vaheatus läheduses pikki graatsilisi hüppeid sooritavad bämbrid on kaunis vaatepilt.

Kuuldavasti on siin vastakuti satunud ka karuga, distantsiks suisa napid kolm-nelikümmend meetrit. Toona sõitmas olnud soomemaised turistid

olid päris ära ehmunud – olid nimelt kuulnud, et karu võib vabalt arendada hobuse tempot. Üldjuhul karu siiski ratsanikuga võistleva ei hakka ning ka intsident olla kujunenud meeldivaks loodusvaatluseks. Mõtlen seal hobuse seljas omasoodu, et kui ikka karul kõht tühi on, siis ta vist eelistaks ratsanikule hobust ...

Kohata võib ka metsseakarju, millest suurim fikseeritu olla olnud kuuekümnepäevane. Kõlab uskumatult? Ka seda hiigelkarja kohanud ratsanikud ei uskunud – küsisid perenaiselt, kas nad kasvatavad seal sigu.

Poolteist tundi kulub pea märkamatult ja tundub, et järgmisel korral peaks vist pikema ringi tegema. Ühtlasi tuleb kaasa võtta tütreke, kes Veski-metsas parajasti oma esmaseid ratsutamisoskusi omandab. Kohala hobused ja maastikud oleks talle tõepoolest turvaliseks ja meeldivaks maastikuratsutamise esmakogemuseks.

Kindlasti lähen Kohalasse tagasi talvel, et nautida lumise looduse iseäralikku vaikust ja ilu. Muide, talvel olla nende hobustega mõnus üldse ilma sadulata ratsutada – soojem nii hobusel kui ratsanikul.

Tekst ja pildid LIIS KÄNGSEPP

Paraty tähendab cachaça't

Kõigest mõne sõidutunni kaugusel pulbitsevast Rio de Janeirost asub väike ödus Paraty linnake, mille kaubamärgiks on suhkruroost aetud naps *cachaça* ning mis turismi madalhooajal on mõnusalt inimtühi. Brasiilia popimal joogil käis külas Liis Kängsepp.

Nii pole Paratys nädal peale kuulsat *cachaça*- ehk *pinga*-festivali pea hingelistki, pakkudes mõnusat vaheldust Rio de Janeiro linnakärale. „Praegu on parim aeg Paraty külastamiseks,“ usub minu võõrustaja, hosteli Paraty Bed and Breakfast omanik Ross. „aga vot eelmisel nädalal oli hullumaja – *pinga*-festivali ajal on kõik kohad purjus tõlplasi täis. Üsna ebameeldiv vaatepilt.“

Ross on üks paljudest gringodest, kes end Paratysse sisse on seadnud. Tema perele kuulub siin mitu hostelit-hotelli ning väidetavalt on ühe nende ettevõtte püsiklient ka keegi eestlane, kes iga aasta jaanuaris Paratys närve puhkamas käib.

Suurbritanniast pärit Ross on unises linnakeses elanud juba üle nelja aasta ning oma eluga Paratys igati rahul. Põhjust rahuloluks on ilmselgelt küllaga. Kaunis koloniaalstiilis vanalinn on muinsuskaitse all ning seega täielikult jalakäijate päralt, autosid hoiavad eemal

massiivsed metallist ketid tänavate alguses. Linna läheduses asuvad metsad, kosed ja kaunid rannad, autoliiklus on minimaalne ja seega on saastamata ka õhk. Eriti maaliliseks muutuvat Paraty vihmasadude ajal, mil vesi tänavad üle ujutab, kuid merepinnast kõrgemal asuvad majad puutumata jätab.

Tõeline publikulemmik

Suuresti just seetõttu muutub Paraty turismi tippooaja nädalalõppudel niivõrd rahvarohkeks, et liikumine linnas on peaaegu võimatu ning turistid on kaunite vanalinna hoonete vahelistele kitsukestele tänavatele surutud sama tihedalt kui kilud karpi.

Septembri esimestel nädalavahetustel jagub tänavatel siiski ruumi laialt kõigile. Olgu need siis turistid, eheteid müüvad hipid või restoranidesse meelitavad kelnerid, kes on oma söögi reklaamimiseks näiteks pakutavad kalad-krevetid restorani ette pingile jäänõusse asetanud. Vali vaid välja, mil-

line mereelukas paremini mekib, ning kõigest 20 minuti pärast on näiteks hiigelkrevet sul taldrikul. Alla võib krevetit loputada õllega või otse loomulikult *cachaça*'ga.

Cachaça't hakati Paratys tootma ilmselt juba 18. sajandil, 19. sajandi lõpus muutus Paraty Brasiilias sisuliselt *cachaça* sünonüümiks. Ega olukord pole tänagi palju muutunud ning lisaks maalilistele randadele, romantilisele vanalinnale ja sadamale leiab Paratyst ka ohtralt seda *caipirinha* valmistamiseks kasutatavat vägijooki.

„Sa ikka tead, et Paraty tähendab *cachaça*'t,“ küsis üks mu sõber vahepele enne seda, kui sammud Rio de Janeiro bussijaama poole seadsin, et nädalavahetuseks väikelinna pöretada.

„Siin toodetakse parimat *cachaça*'t maailmas,“ teab rääkida ka Ross, kui *cachaça* temaga jutuks võtan.

Tunnistust sellest annavad kindlasti kauplused, kus müüaksegi ainult *cachaça*'t. Jah, Paratys on hulgalis-

selt kauplusi, kus vaid selle joogiga on täidetud maast laeni ulatuvad riiulid.

Mõnikord juhtub, et brasiillased imestavad, kui palju erinevaid viinasorte võib Eestis poest leida, samas kui nad ei pane hoopiski imeks üliisuurt *cachaça* valikut nende endi kaubandusvõrgus. Kui suures supermarketis võib gringo *cachaça* valimisega hätta jääda, siis Paratys ulatavad õnneks abikäe poemüüjad.

Igas hinnaklassis

„Tere! Kas saab teid aidata? Soovite ehk proovida mõnd meil müüdatavatest imelistest *cachaça*'dest?“ kilkavad nad entusiastlikult veel enne, kui turist täielikult kauplusesse sisse on jõudnud astuda. *Cachaça*'de hinnavahe on umbes sama ääretu kui kosmos – kui odavamad *cachaça*'d saab kätte sisuliselt võileivahinna eest, siis kallimad pudelid võivad Paraty kauplustes maksta isegi kuni 600 reaali ehk

umbes 3600 Eesti krooni. Hind käib 0,7-liitrise pudeli kohta.

„Meil on, muide, Venemaaga impordi-eksporti diil,“ räägib mulle Paraty vandeseltslaslikult sõber, kellega koos olen linnakest avastama sõitnud, „nemad tarnivad meile viina, meie viime neile *cachaça*’t. Aga otse loomulikult on see *cachaça*, mida me sinna saadame, tõeline solk. Korralikku

cachaça’t on ikka võimalik ainult Brasiiliast leida.“

Kui uskuda tänavu augustis Brasiilia Playboys ilmunud *cachaça* testi, saab korraliku joogi kätte isegi vaid 30 reaali eest (umbes 180 Eesti krooni). Just umbes nõnda palju maksab testis teisele kohale tulnud *cachaça*. Tõsi, esikoht läks Playboy ekspertide hinnangul 250-realisele (1500 kr) variandile.

Playboy andmetel on Paraty *cachaça* parim, kuna troopiline kliima mõjutab nii suhkruroo kasvamist kui alkoholi käärimisprotsessi, mistõttu on Paraty toodang eriti iseloomulike maitseomadustega.

Purjetada randa ...

Cachaça pole siiski kogu Paraty, suuremat rõhku panevad turistid hoopis randades lebotamisele. Selleks võib näiteks liituda mõnega pakutatavest päevastest purjekareisidest.

Sellised reisid viivad turiste tutvuma erinevate väikeste saarte ja randadega, võimaldades purjeka tekil päikest võtta ja kirjude kaladega koos soojas merevees ujuda. Meelelahutust pakuvad

pardal moosekandidid, kes laulavad ära-leierdatud brasiilia popiklassikat ning tutvustavad ka saari, millest parasjagu mööda sõidetakse.

Mittekohustuslik tsivilisatsioon

„Vasakul näete te saart, mille elanikel pole õrna aimugi, mis toimub kaheksases seebiooperis,“ teatab entusiastlikult laulev giid ning brasiillased laeval itsitavad homeeriliselt, „nad ei saa telekat vaadata, kuna saarel lihtsalt pole elektrit!“

Kaheksane seebiseriaal on igaõhtune külaline suures osas Brasiilia kodudest, olgu tegemist vaestelinnas osas ehk *favela*’s või rikkaste kantsis ehk Leblonis elavate inimestega. Hetkel erutab kogu riigi meeli „Caminho das Indias“ ning üks mu *carioca*’st sõber, kes töötab füsioterapeudina, teeb praegu oma klientide seas uuringut, kas üks seriaali tegelane on lits või ei ole.

Hetkeseisuga on tulemused 50-50 ning huvitava kombel ei pea tegelast litsiks mitte ükski mees, küll aga kõik küsitletud naised.

Natuke ajalugu

Paraty esialgsed asukad olid indiaanlased, eurooplastest jõudsid 16. sajandil esimestena sinna portugallased.

Paraty hakkas õilmitsema 17. sajandil, kui Minas Gerais provintsist leiti kulda – linnake muutus kohustuslikuks peatuspaigaks kaevanduste ja Rio de Janeiro vahel. Tänu sisemaalt saabuvatele kullalaadungitele muutus Paraty kiiresti oluliseks ja rikkaks sadamalinnaks.

18. sajandi algul hakkas linnake hääbuma, kuna valmis uus maantee Rio ja Minas Gerais vahel, uus tee tähendas 15-päevalist ajakokkuhoidu kauba transportimisel.

19. sajandil lõikas Paraty mõningast kasu kohvibuumist.

Linnake ärkas uuele elule turistilõksuna 20. sajandi keskpaigas, mil said valmis korralikud maanteed, mis ühendasid Paraty Rio de Janeiro ja Sao Pauloga.

estravel

Avasta arenevate turgude piiramatud võimalused!

ariklientuur@estravel.ee
telefon: 626 6260

Ole avatud uutele pakkumistele ja otsi neid ise!

Maailm on suur, ent Estraveli abil kergelt
ja kiirelt avastatav. Kasuta meie abi, sest
pakume professionaalseimat teenindust
koos isikliku reisinõustajaga.

EOK PARTNER

vancouver 2010

OFFICIAL TICKET AGENT

Sedakorda jagab oma reisieelistusi hea tuju turundaja Karoli Hindriks, kellele on tuntust toonud pehmed helkurtooted, MTV Eesti juhtimine, poliitikas osalemine ning nüüd tegeleb tema Goodmood Media ka Baltikumis Foxi rahvusvaheliste telekanalite Fox Life, Fox Crime ja National Geographic Channel esindamisega.

Ettevõtja Karoli Hindriks

Nädalaks või kuuks?

Olen viimase paari aastaga oma hoiakut selles osas muutnud. Vahel on vaja mingit koputust, mis aitaks aru saada, et enda jaoks tuleb aega maha võtta. Minu jaoks oli see märguandeks isa lahkumine hingedemaale. Nüüd pooldan pigem aega maha võtta kuuks kui nädalaks.

Iga kord tundub see kõikide töökohustuste juures võimatu ettevõtmine, aga tagantjärele kiidan oma tahtejõudu.

Alles nädala-pooleteisega saab üle paanilisest vajadusest igal hetkel e- kirju lugeda ja nendele vastata. Seejärel toimub üleminek puhkerežiimile ja kolmandal nädalal saab juba reisi täiel rinnal nautida.

Suvel olin juba teist aastat kuu aega Itaalias ja sellised rännakud on nagu värsketest puuviljadest kompoti tegemine – suvel korjatud elamusi ja ener-

giat jätkub terveks pikaks sügiseks. Imetore!

Samas on vahetevahel tore teha ka spontaanseid pika nädalavahetuse reise Euroopas.

Restoran või kiirtoit?

Kindlasti restoran! Kohaliku köögi nautimine käib minu lemmikkultuuri-elamuste alla reisil. Tasuks veel küsida – restoran või muuseum? Ikka oleks vastus restoran.

Kui jõuad õigesse ja väärt kohalikku restorani, kus käib sagimine, melu ja kulinaarsete saavutuste nautimine, siis on see justkui kohalikku kodukööki astumine – saad osa sellest, mida sealmail hinnatakse.

Pubi või ööklubi?

Pubisse mul üldiselt väga asja pole, seega võib pigem kohalike keskele tantsima minna.

Reisibüroo või netipood?

Ikka netipood. Saab rahulikult uurida, võrrelda hindu ja teha seda kas või voodis teki all.

Rong, lennuk või jalgratas?

Üldiselt on lennata tore. Mulle see ülevalt alla vaatamine ja pilk pilvedes unelemine meeldib. Aga kuhu jäi valikust auto? Euroopas pikemale reisi- le minnes tasub ka auto peale mõelda – need vahemaad on meil ikka üsna lühikesed ja paari päevaga võib ühest otsast teise sõita ära küll. Ja see vaimne seisund, mis sind tol hommi- kul valdab, kui tead, et nüüd lähed võ- tad ühe Statoili kohvi, kabanossi ja siis sõidad Euroopa teise otsa, on lihtsalt omaette elamus.

GPS või atlas?

Suvel reisisin esimest korda täielikult TomTomi usaldades. Selle aparaadiga on nii, et kui juba kord proovid, siis on raske atlase juurde tagasi minna. Kui väikesed eksimused välja arvata, siis on TomTom ikka üks väärt abimees. Seega GPS, kuid atlas peab olema ole- ma, kuna eksivad ka masinad.

Viis täрни või võõrastemaja?

Sõltub meeleolust ja kohast. Võib olla nii üks kui teine. Telgis hea mee- lega ei ööbiks.

Seljakott või kolm kohvrit?

Oma seljakotireisi läbi Euroopa te- gin ära enne 20ndat eluaastat ja nüüd on minust pigem kohvriga reisija saa- nud – küll aga mitte kolme kohvriga! Mine tea – äkki tuleb ka seljakotipe- riood tagasi mingi hetk.

Muuseum või park?

Park, päike, jäätis, hea muusika ja inimesed!

Paremast parem?

Parimate sõpradega Itaalia kiirteel Vahemere poole kimamine Jaak Joa- la „See rõõm on elust endast“ saatel ja selle taustal väsimatult naerdes ja plaksutades.

Sellele järgneb ka Andrea Bocelli kontsert imetillukeses Itaalia mägikülas.

Londonis Her Majesty's Theatre's „Operifantoom“ oli nii võimas, et pani mul ikka pisarad lahinal voolama.

Neljandale kohale paigutaksin ka karupoeg Puhhiga kohtumise Los Angelese Disneylandis. Midagi pole teha, lapsepõlve unistuste täitumine paneb põlve värisema ka vanemas eas – ise- gi kui tead, et kostüümi sees on suu- re tõenäosusega noor näitlejahakatis, kes varsti sõpradega pubisse õlleklaa- si taha, mitte aga meepoti äärde sumi- sema läheb.

Igal juhul väldin?

Ämblikke ja Vene tollitöötajaid.

Igal juhul lähen, teen, tahan?

Ühel korralikul pokkeriturniiril Las Vegases käin küll osalemas ära; vähe- malt ühe kuu elan palmi all bangalos, ka Brasiilia metsades tahan võtta ette kohtumise oma deemonitega ayahu- asca abil – sellest rituaalist on räägitud vastandlikke lugusid, kuid tahaks siis- ki ära proovida.

Jääb järgmisse ellu?

Õhupalliga ümber maailma vahest ei sõida.

Mälestusi suvest

*Carpaccio
di Zucchine*

Tekst ja pildid **KARL-KRISTJAN NIGESSEN**,
toit **TANEL EIGI**

See oli kunagi päris ammu, kui me Taneliga (osake minu Itaalia-reiside parimast võimalikust seltskonnast) esimest korda Toscana väikelinnas Sansepolcros Guido juurde vinoteeki einestama sattusime. Koha soovitas meie turismitalu perenaine Serenella ning mitte asjatult – Guido vinoteek Tirar Tardi oli armumine esimesest pilgust.

Pisike, sume ja täidetud heade veinidega. Isikupärase valikuga, mitte miski veinipood, mis orienteerub turu nõudlusele, vaid koht, kus peremees tutvustab oma nägemust veinist. Väga intiimne pilguheit tõelise veinisõbra hinge.

Aga meid saadeti sellesse kohta ju sööma?!? No olgu, ehk on tõesti siin ka midagi söödavat, oli esimene mõte. Natuke kahtlane tundus see küll. Vahel puha, Tirar Tardi kokk Archangelo Milano (milline nimi!) võttis meid rajalt maha juba eelroogade valikuga. Neid serveeriti lõputus jadas ja kui ma nüüd õigesti mäletan, siis sai tol korral söödud kaheksa käiku eelroogasid. Kõik olid head, aga üks jättis kustumatu mälestuse – *Carpaccio di Zucchini*.

Kui enamasti tähendab *carpaccio* õhukeseks viilutatud toorest veisefileest rooga, mis on nime pärinud Venet-

sia kunstniku Carpaccio piltide koloriidist, siis tänaseks on nimetus sujuvalt laienenud ka teistele mis tahes toormaterjalist roogadele. Ühisosaks on nappi paksusega viilutus, mis võimaldab rooga kiirelt maitsetada – marineerida mõne happelisema komponendiga. *Zucchini* puhul näiteks sidruniga.

Zucchini, see suvekõrvits, mida meil tihti hiiglaslikuks ja tuimaks seemnetega viljaks lastakse kasvada, jõuab Itaalias toidulauale alati parimas maitsefaasis – seemned ei ole veel tugevalt formeerunud ning viljaliha on õrn ja hõrk.

Tirar Tardi roaks on liuale laotud suvikõrvitsa rattakesed, mille roheline-magusasegusele maitsele sekundeerivad hea oliiviõli lopsakas vürtsikus ja sidruni hape, kargema soolase nüansi loob korralikult laagerdanud kristalsete nüanssidega Parmigiano juust.

Selles magus-hapukas-soolases maitsetäiuses on midagi, mis toob alati meelde möödunud suvede kaunimad hetked. Kui keegi küsiks minult, milline on suve maitse, siis ma ei oskakski öelda muud, kui et nüüd tuleks vist poodi vaadata ja serveerida suvikõrvitsat viisil, mida sa pole tõenäoliselt kunagi varem proovinud.

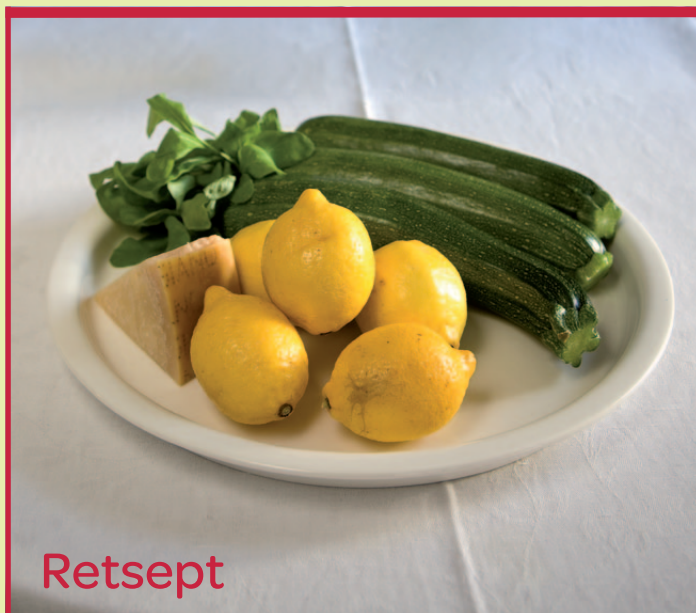
Veiniportaal vine.ee soovitab:

Hea kaaslane *Carpaccio di Zucchini* juurde on vein, mis ei hävita suvikõrvitsa õrna aroomi ja tekstuuri, kuid samas suudab edukalt konkureerida retseptis kasutusel oleva sidruniga, kuna happed toidus taandavad happed veinis ja võivad muuta selle maitse lamedaks – seega peab veinis endas olema piisavalt hapukust.

Kõne alla tuleb seega valge vein Itaaliast (lähtudes printsiibist tarvitada võimalusel roogade kõrvale lähiregiooni keelekastet) – parim tundub olema Cortese marjast valmistatud Gavi Piemontest, kuid väga hästi sobib ka Roero või Langhe Arneis samast maakonnast või ka korralikum Garanega marjast Soave Veneto piirkonnast.

Üks meigi poodidevõrgus leiduv Gavi, mida tasuks siinkohal proovida, on Enrico Serafino Gavi. Igati tore jook täiesti mõistliku hinna-kvaliteedi suhtega. Leidub näiteks Rimis.

TANEL EIGI

Retsept

Vajalik:

- 1 suvikõrvits
- killuke head Parmigiano juustu
- oliiviõli, millel on maitse (aga mitte maitsestatud)
- 1 sidrun

Viiluta suvikõrvits. Viilud peavad olema õhukesed, ent samas piisavalt paksud, et süües oleks tunda selle vilja õrna tekstuuri. Laota liuale, vastavalt fantaasialennule saab neist luua mustreid. Õrna roheline randiga heledad viilud mõjuvad samas igas formatsioonis kaunitult.

Piserda laialilaotatud suvikõrvitsale värskelt pressitud sidrunimahla. Katseta enne mõnede viiludega, leidmaks esmakordsel valmistamisel sobilik maitsekooskõla – liigne sidrun tapab suvikõrvitsa õrna maitse. Seejärel piserda roog üle oliiviõliga; kui käepärast on õlipihusti, saab tulemus alati laitmatu, ent hea käega kokk saab hakkama ka otse pudelist valades. Oluline on oliiviõliga mitte liialdada ja lõpuks saab iga soovija seda hiljem oma taldrikul lisada.

Kui soovid tugevamat soolast nüansi, siis kasuta soolahelbeid. Siinkohal läksid meie nägemused selle roa valmistamisest Taneliga lahku – üks arvas, et sool on asjakohane, teine, et hea Parmigiano annab ise piisava soolasuse.

Lase natuke (ca veerand tundi) jahedas seista, et sidrun saaks teha oma töö, kuigi tegelikult sidruniga seismine ei oma siin sellist tähendust kui liha või kala puhul.

Järgnevas juustuvoorus on kaks võimalust – peene riiviga laotatud juust annab kauni tekstuuri ja ühtlasema maitse, laastud seevastu selgema võimaluse nautida Parmigiano tekstuuri, mis sobib suvikõrvitsa omaga suurepäraselt.

Soovi korral võid anda täiendavat maitset *ruccola*'ga. Möödunud aastal taas Tirar Tardis einestades oli Archangelo muutnud oma suurepärase roa tunduvalt rohelisemaks.

Lopsakam maitse oli põnev vaheldus, ent ei kompenseerinud algse roa lihtsat elegantsi.

Alan Rammo

K-kultuur

Jaapani meelelahutused

Tekst **KADRI OLLINO**

Jaapani k-kultuuri moodustavad *kawaii*, karaoke ja keskused, kus east sõltumata kaotavad kõik pidurid ja muutuvad taas väikesteks rõõmsateks lasteks. Nähtust kirjeldab Kadri Ollino.

“*Kawaii!*” on võimalik, et kõige rohkem kuuldud sõna Jaapanis. *Kawaii* ehk “armas, nunnu” on jaapani tüdrukute põhiline hoiak ja kompliment, mida ihatakse kõige enam kuulda, aga tõelisest nunnukultuurist peab lugu enamik jaapanlasi teismelistest tütarlastest soliidsete äri-meesteni välja.

Nunnu võib lisaks ilmsetele valikutele nagu väikesed lapsed ja karvased loomad olla iga suvaline vidin, aga kindlasti on seda kontsakingadel ja lad sissepoole käimine ja selline koperdamine, mis jätab treenimata sil-

male mulje, et vaene tütarlaps murrab järgmisel tänavakivil oma jala. Suured silmad muudavad enamiku euroopaliiku välimusega inimesi automaatselt *kawaii*ks, isegi kui ollakse kaks korda suuremad kui kohalikud.

Kristallide (vähemalt Swarovski), kleebispiltide ja rippuvate vidinatega telefonid on popid kõigi hulgas. Tihsti peale kaaluvad ripatsid rohkem kui telefon ise, väiksemat sorti kaisuloom, näiteks mõni Disney tegelastest ripub sageli nii lapsekäru kui ka vanaisa telefoni küljes.

Rongis kontrollib musta ülikonda kandev keskeas härrasmees viimaseid pesapalli tulemusi telefonist, mida kaunistab terve muumipere. Loomulikult saab oma telefoni võimsamaks muuta ka lemmikjalgpalluri või -sumomehe (*go Baruto!*) nukuga, ja selleks, et keegi paha inimene üle öla su telefoni ekraani lugeda ei saaks, on loodud spetsiaalsed peegeldavad ek-

raanikatted, nii et uudisimulikule pais- tab vaid mõne koomiksitelgese nägu.

Hoiatusmärkidel, kus karmis kirjas näiteks “Sisenemine keelatud”, annavad selle teate edasi sõbralik pöder ja rebane, nii et kui tekstist aru ei saa, tundub tegemist pigem mõne multifilmi reklaamiga. Igal teisel tänavanurgal asetseva politseiputka *koban*’i kõrval innustab korda hoidma ka sõbraliku näoga mündris kass. Pangakaarte kaunistavad Hello Kitty pildid, Jaapani tolli maskott on kollane koer nimega Kastamu-kun (*customs*) – Tolli-poiss.

Sotsiaalteadlaste väitel on selline kõikkehõlmav armsus tingitud ühiskonnakorrast: Jaapani kiire elutempo juures, kus pikad tööpäevad ja minimaalne puhkus (tegemist ikkagi riigiga, kus „ületöötamisest põhjustatud surm“ saab omaette termini *karōshi*), annab see võimaluse minna tagasi lapsepõlve, kus pingeid ja vastutust palju vähem.

Mis iganes need põhjused on, aga

röster, mis grillib saia peale Hello Kitty näo, kuulub igatahes jõulukiingi soovinimekirjas esikolmiku hulka.

Karaoke

Kui sõna karaoke (tõlkes ligikaudu “tühi orkester”) toob tavaliselt silme ette lõputuna tunduva meresõidu Soome suunal, siis Jaapanis see nii ei ole. Tegemist võib olla kõige meeltlahutavama ajaviitega üldse, kus alla kahe tunni ei veeda keegi ja allakirjutanu isiklikuks rekordiks on kaheksa tundi järjest jaurata.

Erinevalt Eesti karaoke-paikadest ei ole Jaapanis üht avalikku saali, kus piinlikust trotsides üles astuda, vaid sõpradega võetakse kamba peale oma karaoke-tuba, mis on vajaliku tehnikaga varustatud. Laulud on jaapani, inglise ja korea keeles, sekka ka mõni vene- (tavaliselt Tatu) ja saksakeelne lugu. Tihti ripub laes diskokuul ja laulu jooksul saab nautida värvimuusikat.

Pärast iga laulu annab masin teada, mitu kalorit ettekandmise käigus kulutati. Millise meetodiga seda täpselt mõõdetakse, on müstika, aga Jaapan on teatavasti kõrgtehnoloogia kuningas. Esimene jook on tihti hinna sees, aga kokteilid jäävad tavaliselt väga lahjaks, seega õlu on üsna turvaline valik. *No-mihoodai* (all-you-can-drink) variandi kasuks otsustades on hind krõbedam,

aga jooke võid tellida, palju jaksad.

Kui viimasest rongist maha jäädud, aga takso tundub kallis ja jalgsimatki mitte nii ahvatlev, tasub samuti mõelda karaoke peale, nimelt on mitmes kohas alates keskööst *frii-taimu*, kus tuba ei rendita mitte tunni kaupa, vaid kuni esimeste rongideni ja kuigi täiesti helikindlad need kabiinid ei ole, saab seal üsna edukalt tukkuda.

Tuntumad karaokeketid on Karaokekan ja Big Echo, neil omakorda teemakorrused nagu Russian Club New York Style ja Jazz Club for Adult Lovers.

Mängukeskused

Teine paik, kus mängleva kergusega tunde veeta, on mängukeskused (*game senta*). Tihti üsna suitsused, kärrikad, värvilised ja kergesti sõltuvust tekitavad. Teel rongijaama või koju saab turistidelgi omamoodi rituaaliks kombitsaga masinast kuubikujuliste mänguasjade väljaargitsemine. Mängudest on valida ralli-, tulistamis- ja kaardimängude kõrval ka näiteks võimalus harjutada jaapani *taiko*-trumme või treenida kitarrimängu oskusi.

Keskused on tihti peale varustatud ka fotokabiinidega, kohalikus keeles *purikura*, mis on taaskord hübriid ingliskeelsest vastest *print club* – *purinto kurabu*. Väiksemates mängukeskustes on putkasid kaks-kolm, suuremates on

neile pühendatud terve saal, kus igal kindel teema.

Alati on esindatud väga põhjalik printsessitemaatika, aga kabiine on ka öudustemaja või lemmikpopstari stiilis. Kõigepealt saad valida pildile sobiva tausta, miks mitte näiteks foto, kus oled oma parimate sõpradega koos vannis või järgmisena hulpimas merelainetel, pärast fotosessiooni valid välja neli-viis klõpsu ning võid asuda neid viimistlema.

Tavaline on lisada pähe kroon või sarved, pihustada foto üle liblikate või südamekestega ning kuidas muidu teaksid, et tegemist on tõelise sõbraga, kui hõbedases kirjas poleks allääres “Everlasting Best Friend.” Ja ongi pilt trükkimiseks valmis, loomulikult saad selle kohe saata e-postiga oma telefoni ning sealt edasi kõikidele tõeliste sõpradele.

Politsei rõõmus maskott Pipo-kun teatab, et piirkonnas on liiklusõnnetustes viga saanud 198 inimest, hukkunuid pole.

Teeme varga elu pörguks

Tekst **MARGUS KOLUMBUS**, G4S Eesti valvedivisjoni direktor

Mõni nädal tagasi helistas tuttav, kellel olid kodus käinud vargad. Tuttav ise oli olnud perega soojamaareisil, valvesüsteemil pole ja naabrid ei kuulnud ega näinud ka midagi. Telekast, kodukinost ja sülearvutist jäi ta ilma, ära viidi ka naise ehted, mõni neist vanaema pärandatud perereliikvia. Aga kõige vastikum tunne on sellest, ütles tuttav, et ta ei suutnud olukorda kontrollida: keegi võõras on käinud ja tema asjades sorinud.

Mu tuttav pole erand. Inimestel on põhjust aina rohkem oma vara pärast muretseda, seda kinnitab ka kuritegevuse statistika. Justiitsministeeriumi andmeil suurenes mullusega võrreldes registreeritud varguste hulk tänavu kaheksa kuuga 11 protsendi võrra.

Vargused ei juhtu kogemata

Kas vargust saanuks vältida, küsis tuttav. Kindlasti, sest vargused ei juhtu kogemata. Selleks et vältida soovimatuid külalisi ja suurendada oma kodu turvalisust, saab igaüks üsna palju ise ära teha.

Varas teab väga täpselt, kuhu ja milleks ta läheb. Tema soovimatu visiit on seda kindlam, mida rohkem „küllakutseid“ talle maha jätate. Lumemütsi, tolmukihi või sügislehtede all peituv auto, puhastamata kõnniteed, päevast päeva kardinatega kaetud aknad, kus ka õhtuhämaruses tuled ei sütti, niimata muru, peenral norgu vajunud liljed, ajalehtedest üle ajav postkast.

Need ja mitmed muud sarnased märgid on vargale mõistetavas keeles esitatud küllakutsed, mis ütlevad: pererahvast pole kodus, saad segamatult tegutseda. Ja võite kindlad olla – varas ei lükka kutsed tagasi.

Ärge jätke nähtavale kohale ahvatlust. Läbi akna paistev arvuti, lahiti unustatud garaažiuksest piiluv murutraktor või hoovi jäetud jalgratas on vargale piisav tegutsema lükkav jõud.

Vaadake üle ukсед ja aknad, veenduge, et nende sulused ja lukud oleks piisavalt turvalised. Luku valikul pöörake tähelepanu selle muukimis-, puurimis- ja lõhkumiskindlusele.

Kas keegi on teie eest valvel?

Tuntavalt vähendab sissemurdmise riski liitumine turvafirma valveteenusega. Statistika näitab, et valve all olevatesse kodudesse proovitakse sisse murda kordi harvem.

Samas ei ole liikumisandur seinal ja iga turvafirma kleeps aknal mingi võ-

luvits. Kindlustunde ja meelerahu annab teadmine, et turvafirma suudab sissetungi korral ka kiiresti reageerida.

Seepärast tuleb koduvalveteenuse valimisel uurida, mis juhtub pärast seda, kui valvesüsteemist häire turvafirma juhtimiskeskusse jõuab. Vastused tuleb leida küsimustele, kas valvesüsteemi pakkuv ettevõtte üldse suudab häirele reageerida. Kas ettevõttel on oma juhtimiskeskus ja patrullid või on ta n-ö virtuaalturva – lihtsalt tehnika müüja ja paigaldaja? Kui olete kodust eemal, pole just palju kasu telefonile saabunud SMSist, mis sissemurdmisest teada annab. Sel juhul jõuate ise vargust tõkestama vaid siis, kui juhtute parajasti naabri juures olema. Aga ka sel juhul ei pruugi te olla kindlad, et teil on piisavalt oskusi varga või varastega hakkama saamiseks, nende võimaliku kallaletungi tõrjumiseks.

Järgmiseks tuleks uurida, kui palju on turvafirmal teie kodupaiga ümb-

ruses patrulle ja milline on patrulleripaažide kohalejõudmise keskmine aeg selles piirkonnas. Kliendile olulise kiire reageerimise tagab G4Si suurim patrullide arv – 80 ekipaaži üle Eesti – ja moodne GPS-süsteemil põhinev juhtimiskeskus, kus kõik patrullid on reaajas nähtavad ja suunatavad.

Kõige kindlam on koduvalvega liitumisel võtta nii seadmed, paigaldus kui ka valveteenuse pakett ühest ettevõttest, kes suudab pakkuda terviklahendust.

Tuli on kurjem kui pätt

Ja viimne, kuigi mitte vähem tähtis nõudmine – igas kodus peab olema suitsuandur. Tasub teada, et G4Si koduvalvesüsteemi suitsuandur edastab signaali turvafirma juhtimiskeskusse isegi siis, kui süsteem ei ole valvestatud. Andur tähendab seega topeltkaitset, nii varga kui tule vastu.

Seda kõike ma muretsevale tuttavale ka soovitasin: mõtle hästi läbi,

milliseid turvameetmeid suudate rakendada, ja võimalusel kaasa professionaalid, kes on sinu vara eest valvel. See muudab kurjategija saagilootused kesiseks, vahelejäämise tõenäosuse suureks ning sunnib teda kurjast plaanist loobuma.

Soovitusi koduvalveks

Kogu turvasüsteemi ülesehitamine peab põhinema riskianalüüsil

Kõigepealt baasküsimused:

- mille ja kelle eest ennast kaitsen;
- mida minult on varastada;
- milline on varga motivatsioon minu vara osas.

Edasi juba detailsemalt ja kontseptuaalsemalt:

- millised on minu asukoha, korteri, vara jne nõrgad kohad;
- palju mul on raha investeerida turvalisusesse;
- milliseid võimalusi on veel minu riskide hajutamiseks peale tehniliste turvasüsteemide;
- milline turvafirma valida paigaldama ja valvama;
- milline on riskitase minu vahetus naabruses.

Ja veel detailsemalt:

- milliseid andureid, kuhu ja kui palju;
- milline keskus;
- kuidas ühenduda turvafirmaga – telefoniliin, saatja;
- mitmes korrus, milline välisuks, aknad;
- mis toimub trepikojas, välisukse juures;
- kellele annan koodid;

- mitu tsooni korterisse tekitada;
- mida teha koduloomadega;
- koosta läheülesanne paigaldusfirmale.

Ja nüüd praktikas:

- kasuta professionaalset paigaldusfirmat, saad garantii paigaldusele;
- kasuta professionaalset valvefirmat, saad kindluse, et reageeritakse vajadusel ja korvatakse kahjud eksimuse korral;
- ära osta kõige odavamaid seadmeid;
- ära osta kõige kallimaid seadmeid;
- loe hoolega paigaldus- ja valvelepingu tingimusi;
- paigalda korralik välisuks ja kvaliteetsed lukud;
- uksekett ja silm;
- aknad spetsiaalsete turvasulustega;
- akendele rulood/kardinad, et ei paistaks sisemus;
- aseta hinnalised esemed nägemisulatusest välja;
- raha, relvad, väärisesemed jms seifi;
- koduloomade puhul muretse spetsiaalsed loomaandurid;
- eritähelepanu – esimene ja viimane korrus, läheduses rõdud, redelid, vahekatused;

- välisustele magnetid;
- miinimumprogramm: igasse aknaga ruumi + koridori liikumisandur + välisuksele magnet + tulekahjuandur;
- iga edasine samm tekitab lisaturvalisust, kuid nõuab ka suuremaid investeeringuid.

Lisaturvameetmed:

- aknaga ruumidesse klaasipurustusandurid;
- akendele vibratsioonandurid;
- seifile spetsiaalne seifiandur;
- trepikotta/koridori videokaamera,
- paanikanupp;
- programmeerida tulekahjuandur eraldi tsoonina ja defineerida see ka eraldi staatuseks.

Veel vajalikke nõuandeid:

- hoolda valvesüsteemi regulaarselt;
- hangi korterisse tulekustuti ja esmaabivahendid,
- ära vīgasta valvesüsteemi seadmeid, ära remondi neid ise ja paigalda ümber;
- ära varja andurite vaatevälja;
- muuda valvekoodi üks-kaks korda aastas,
- ära kirjuta koodi märkmikusse vm.

Tervelt reisimise ABC

Nii äri- kui puhkusereis peaks kujunema põnevaks ja meeldivaks elamuseks. Samas võivad kaugete reisidega kaasneda tõsised terviseriskid. Teadlikult tegutsedes ja reisi vähemasti kuu aega ette planeerides saab aga ohtusid kerge vaevaga vältida.

Tekst dr **HELE-MAIRE BRAUN**,
Medicumi Perearstikeskuse juhataja

Tänapäeval reisib üha rohkem inimesi kaugetesse eksootilistesse paikadesse, mistõttu on ka suurem võimalus puutuda kokku haigustega, mida arenenud maades ei esine.

Reisides ei tule hakkama saada mitte ainult võõraste keelte ja kultuuridega, vaid ka erineva toidu, vee, kliima, kõrgustevahe ja teiste keskkonnast tulenevate ohtudega.

Muretu reisi kindlustus

Tihti peale ei ole reisijal immuunsust võõras keskkonnas levivate nakkushaiguste vastu. Seetõttu on ühtmoodi oluline nii vaksineerimine kui ka turvalise reisimise peamiste reeglite järgimine.

Vaksineerimine on elustiil – haigusi ennetav käitumine. Vaksineerides tõstame organismi loomulikku kaitset, mis annab võimaluse tõsistest haigustest hoidumiseks.

Lisaks isiklikule kaitsele saab vaksineerimise abil kaitsta ka oma lähedasi, sest tulenevalt isiklikust immuunsustasemest ei pruugi paljud haigused kõigil inimestel välja lüüa. Samas voi-

Elegantne nagu kupee, praktiline nagu Avant.

Audi A5 Sportback. Vajadus loob vormi.

Viiekseline Audi A5 Sportback on pilkupüüdev kombinatsioon sportlikult elegantsest välisdisainist, mugavusest ja praktilisusest. Kõik Audi A5 Sportback'i jõuallikad on varustatud Euro 5 emissioonistandardile vastava süsteemiga, mis kasutab pidurdamisel vabanevat energiat generaatori mootori võimsuse tõstmiseks ja aku laadimiseks. Tiptasemel sõidunaudingut tagab Audi *drive select*- funktsioon koos roolitundlikkuse seadistusega, mis võimaldab juhil valida mugava, dünaamilise ja sportliku sõidurežiimi vahel. Uus sportdiferentsiaal lisab quattro® nelikveoga varustatud võimsamatele mootoriversioonidele sõidudünaamikat ja tagab veelgi parema teelpüsivuse keerulistes oludes – näiteks suurtel kiirustel ja kurvilistel teedel.

Registreerimine proovisõidule: www.audi.ee/info

Audi A5 Sportback 2.0 TFSI quattro S tronic (155 kW/211 hj)
Kiirus 0–100 km/h: 6,6 sek; kütusekulu: 7,4 l/100 km (keskmine); CO₂ emissioon: 172 g/km (keskmine)

estravel

Ära jätta talverõõme juhuse hooleks

Tellimine: tel 626 6266

estravel@estravel.ee

www.estravel.ee

Kindla peale mõnusad suusakuurordid

Austrias

Ischgl alates **11 590.-**

Mayrhofen alates **11 190.-**

Serfaus alates **11 990.-**

Sölden alates **12 490.-**

Söll alates **10 990.-**

St. Anton alates **11 990.-**

Itaalias

Canazei alates **12 590.-**

Cervinia alates **15 390.-**

Val Gardena alates **13 490.-**

Monterosa Ski alates **13 490.-**

Livigno alates **11 590.-**

Prantsusmaal

Meribel alates **11 490.-**

Val d'Isere alates **12 990.-**

Val Thorens alates **12 750.-**

Šveitsis

Zermatt alates **12 990.-**

Davos alates **11 990.-**

Dolomiti Superski
alates **11 050.-**

EOK PARTNER

Hinnad sisaldavad otseleudu, transfeeri, hotellimajutust nädalaks ajaks ja toitlustust olenevalt valitud paketest.

vancouver 2010

OFFICIAL TICKET AGENT

me neid endalegi teadmata teistele edasi kanda. Vaktsineerimine aga võimaldab selle võimaluse.

Reisimise puhul on oluline, et vaktsineerimisele mõeldaks juba kuu või kaks enne ärasõitu, sest sellisel juhul saavutatakse vajalik immuunsus juba reisi alguseks.

Haigused, mille vastu Euroopast välja reisides kõige sagedamini vaktsineerida soovitatakse, on A- ja B-hepatiit, malaaria, kõhutüüfus, kollapalavik, poliomieliit, marutõbi, jaapani entsefaliit ja meningokokiline infektsioon.

Seoses puhkusereiside hooaja algusega on Tallinna ja Tartu perearstikeskustes Medicum kuni detsembrini keskpaigani vaktsineerimise sooduskampaania, mil kõik soovijad saavad vaktsineerida end A- ja B-hepatiidi vastu tavapärasest 200 krooni võrra soodsamalt.

Soovitan seda teha ka neil, kes tänavu reisida ei plaani, sest vaktsiinikuuri läbimine tagab inimesele eluaegse immuunsuse haiguse vastu. Samas on hepatiit haigus, mille puhul pole välistatud nakatumine ka kodumaa pinnal, seega on vaktsineerimine lausa toltv vajalik.

Reisiapteek on abiks

Reisides paikadesse, kus arstiabi kättesaadavus on küsitav, on alati hea mõte kaasa võtta oma reisiapteek. Reisiapteegi koostamisel tuleb arvestada lisaks individuaalsetele iseärasustele ka kohapealse kliima ja meditsiinikorduse tasemega.

Üldisi nõuandeid tervena reisimiseks

- Niipea kui otsustate välismaale reisida, külastage oma perearsti, et pidada nõu vaktsineerimise osas.
- Võtke kaasa hästivarustatud esmaabikomplekt (küsigerepereõelt, mida see peaks igas sihtkohas sisaldama).
- Kui kasutate mõnd retseptiravimit, sealhulgas antibeebipille, pidage nõu oma perearstiga ja võtke vajalikud ravimid reisile kaasa. Ärge unustage panna neid käsipagasisse.
- Enne ärasõitu võtke endale piisav tervisekindlustus ja vormistage Euroopa Liidu ravikindlustuskaart.
- Süvaveenitromboosi riski aitab pikka delennureisidel vältida võimalikult sagepüstitõusmine ja ringikõndimine. Enamik lennufirmasid annab lennuki pardal informatsiooni süvaveenitromboosi kohta.
- Kui teil on kahtlusi kraanivee kvaliteedi suhtes, siis kasutage joomiseks, pesemiseks ja hammaste puhastamiseks pude livett, keedetud või steriliseeritud vett. Samuti hoiduge jääkuubikutest oma jookides.
- Võimalusel sööge värsket toitu, mida on

korralikult küpsetatud. Koorikloomi ei tohi kunagi süüa toorelt, samuti tuleb hoiduda salatitest ja puuviljadest, mida te ei ole ise koorinud ega pesnud.

- Vältige liigset päikese käes viibimist, mis on intensiivseim kella üheteistkümnest hommikul kolmeni päeval. Kasutage sobiva faktoriga päikesekaitsevahendeid, mida tuleb uuesti nahale kanda iga kahe tunni möödudes.
- Kandke kliimale ja kultuurile vastavaid riideid ning videvikust koiduni katke ennast võimalikult kinni, et vältida putukahammustusi, mis võivad edasi kanda haigust.
- Kasutage putukatõrjevahendit katmata nahal ja ruumides vahetult enne videvikku, eriti malaariaohtlikes piirkondades. Võimalusel peaksid ka aknad olema öösel suletud. Kandke putukatõrjevahendit päikesekaitsekreemile, kui kasutate mõlemat.
- Kuumas kliimas vältige organismi veetustumist, juues nii palju vedelikku kui võimalik.
- Hoiduge kokkupuutest kohalike loomadega, kes võivad kanda marutaudi.

Reisiapteegis peaksid olema (sõltuvalt ka reisi sihtkohast):

- iga päev tarvitavad ravimid
 - malaaria profülaktika, kui on malaariaohtlik riik (profülaktiline ravim, putukatõrjevahendid)
 - palaviku alandajad
 - põletikuvastased ravimid
 - valuvaigistid
 - nohu ja kõrvavalu leevendajad (eriti lastega reisides)
 - kõhulahtisuse ja -kinnisuse vastased ravimid
 - mere- ja lennuhaigust leevendavad vahendid
 - putukahammustust leevendavad vahendid (Tavaline Off troopikasse ei sobi. Piisav kaitse on vahenditel, millel on märgitud lühend DEED.)
 - haavahooldusvahendid
 - mürgituse esmaabi vahendid
 - päikese põletust ennetavad ja leevendavad vahendid (pantenool)
 - plaastreid
- NB!** Troopilistes maades tuleb ülihoolekalt jälgida, et arstid kasutaks ühekordseid süstlaid!

KULDKAART

- Eelisjärjekorras teenindus
- Boonuspunktid Estraveli kaudu tehtud tellimuste eest
- Soodustused Estraveli teenustasudest
- Eripakkumised ja soodustused partnerfirmadelt

Eripakkumised hotellides Antonius ja Tartu

Hotellis Tartu nüüd kaheinimesetuba alates 626 kroonist, Antoniuses 1099 kroonist. Mõlema hinnas hommikusöök, wifi ja parkimine. Lisaboonusena ööbib üks kuni 12aastane laps esimese öö vanematega ühes toas tasuta. Hotell Tartu pakub ka sauna ning tervise- ja ilukeskuse teenuseid. Tartu Ülikooli peahoone vastas asuva Antoniusse kõik toad on sisustatud antiikmööbli ja hoolikalt valitud ajastukohaste pisidetailidega.

Tartu hotellide eripakkumised kehtivad kuni 30.11.2009.

Lähem informatsioon ja broneerimine siseturism@estravel.ee või 626 6233

UUED PARTNERID

Gloria

Kuldkaardi partneritega on liitunud Tallinna restoranide juvel – Gloria. Väärrika ajaloo restoran pakub ajatu elegantsi, professionaalse teeninduse ja unustamatu köögiga meelde jääva mälestuse igale külalisele. Komplimendina ootab kõiki kaardiomanikke ka sealsamas keldrikorrusel asuv Gloria veinikelder.

10% soodustus restorani *à la carte*'i menüüst (ei laiene joogikaardile). 10% veinikeldri veinivaliku tavahindadest.

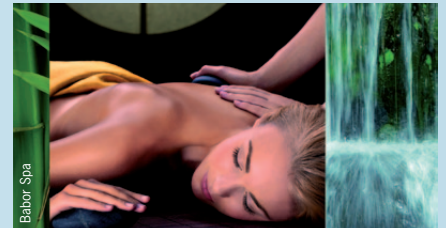
PlanetSport

Juba üle kümne aasta kõiki spordihuvilisi rõõmustanud PlanetSport asub kesklinnast vaid mõneminutilise autosõidu kaugusel. PlanetSport tagab avarad võimalused tegelemaks jõusaali- ja mitmesuguste rühmatreeningutega professionaalsete treenerite juhendamisel. Spordiklubi asub aadressil Tulika põik 3, Tallinn. Lähem informatsioon www.planetsport.ee. 15% soodustus piiranguteta paketi iga-kuuste osamaksete, kuukaardi ja ühekordse külastuse tavahinnast. 50% soodustus spordiklubiga liitumise tavahinnast, kui kehtivus on vähemalt 12 kuud.

Harnn & Thann

Harnn & Thann on idamaadest inspireeritud eksklusiivne looduskosmeetika. Juuste-, näo- ja kehaholduse toodete unikaalseteks koostisosadeks on riisi kestadest pressitud õli koos troopiliste taimede ekstraktiga. Harnn – unikaalne toime saadakse viljateradest, vürtsidest, ravimtaimedest ja looduslikest eeterlikest õlidest. Thann – iga kollektsiooni loomisel on aluseks aromiteraapiline ja teaduslikult tõestatud taimekstraktide toime. Thanni esinduskauplus asub Kristiine keskuses ja Harnni esinduskauplus Solarise keskuses. Lähem informatsioon www.thannharnn.ee 10% soodustus toodete tavahindadest.

Babor Spa

Babor Spa on eksklusiivne päevaspaa Tallinna kesklinnas Narva mnt 5 – tõeline oas inimesele, kes soovib unustada igapäevakohustused ning usaldada end spetsialistide hoolde. Spaas tervitab sind pereinaine, kes on abiks kogu sealviibimise ajal. Riietunud pehmesse hommikumantlisse ja sussidesse, algab aeg, mis teenib vaid sinu keha ja hinge heaolu. Lähem informatsioon www.baborspa.ee 15% soodustus teenuste tavahindadest.

SISETURISMI PAKKUMISED

Vaheldust hallile argipäevale

Sügisilmadesse aitab värskust ja värve tuua eksklusiivne disainspaa Aqva Hotel & Spa. Lühipuhkuse hind kahele algab 1900 kroonist. Rakvere südalinnas asuva spaa pakett sisaldab majutust kahekohalises standardtoas koos hommikusöögi ning kahekäigulise õhtusöögiga *à la carte*-restoranis Mezzo, piiramatu veekeskuse, ujula, jõusaali ja saunakeskuse kasutamist, vesivõimlemist või vesiaeroobikat ning Thermo Spa kehahoolitsust kahele.

Unikaalne õhkmadratsiga Thermo Spa viib sind hõljuma türkiissinisele merele. Keha vabaneb kaaluta olekus ja mõnuses soojuses kõigist pingetest. Soojas kookonis hõljudes turgutavad nahka väärtuslikud merelised kokteilid.

Pakkumine kehtib kuni 30.12.2009. Lähem informatsioon ja broneerimine siseturism@estravel.ee või 626 6233.

Sügiskuues Sagadi mõis

Naudi koos kaaslasega värvikirevat sügist Sagadi mõisas Lahemaal. Pärast jalgratastel ümbruskonna avastamist on võimalik nautida romantilist mõisaatmosfääri. Lühipuhkus sisaldab majutust kahele standardtoas, jalgrataste renti üheks päevaks, kolmekäigulist õhtusööki kahele hotelli restoranis ning hommikusööki. Puhkusepaketi hind kahele algab 920 kroonist. Õhtusöögi detailse menüü ning mõisa enesega on võimalik lähemalt tutvuda Estraveli kodulehel.

Pakkumine kehtib kuni 30.10.2009. Lähem informatsioon ja broneerimine siseturism@estravel.ee või 626 6233.

Pärnusse teatrisse

Suurepäraselt sobib sügist argipäeva ergastama Endla teatri külastus koos majutusega hubases Hansalinna hotellis. Teatripakett kahele sisaldab majutust koos hommikusöögiga ning kaht piletit valitud etendusele. Teatripakett kahele maksab 880 krooni. Lisaks on võimalik nautida õhtut ööklubis Mirage ning ette tellida õhtusöök kahele hotelli restoranis hinnaga 320 krooni.

Endla teatri täpse mängukava ning lisavõimalustega on saad tutvuda Estraveli kodulehel.

Pakkumine kehtib kuni 30.11.2009. Lähem informatsioon ja broneerimine siseturism@estravel.ee või 626 6233.

The crossword puzzle grid contains the following clues:

- Across:**
 - 10: KALA ...SÄRK SUGA AMEERIKA
 - 11: ...MAA-RAUDTEE NONDA "EESTI, NAINEN"
 - 12: USA AKTRISS ... PANT JEGI AAFR..
 - 13: CAO .../ USUND VIETNAMI LINN SAKSAM.
 - 14: ... JA GABRIEL BRASILIA VUTIMEES TREENER.
 - 15: ... ANDUR 2x OM-LINN R'ANI
 - 16: VÕHU-MOOK NÄRILISED VASCO ... GAMA
 - 17: PEALINN EUROOP REEDE SADAMA RAJATIS
 - 18: RIIK AMEERIKAS PIIRKOND INDIAS
 - 19: ... LE COQ ARENA USA OSARIIK 100 CM
 - 20: BAHAMA PEALINN ILMAKAAR ERBIUM
 - 21: ... 39, TEATER
 - 22: MAA-PINNA-VORM SOOME LINN
 - 23: TÄNAV, PRANTSUK HELI-TEOSED KOOBAS
 - 24: JALG-RATTUR NEON ... 39, TEATER
 - 25: MALEND ... DE JANEIRO LED .../ B'AND
 - 26: RIIGI EES-AASIAS PIILUV
- Down:**
 - 1: AAR ...-POST VIETNAMI PEALINN
 - 2: ... LONGI LAHT (VIETNAM) ... LONGORIA
 - 3: TEATRI-MEES BUKETT TEEPU RAHAÜHIK
 - 4: SÜSINIK SPOOR EUROOPA RIIK
 - 5: KOHT TARTU-MAAL HÕBE EMAND
 - 6: PANEMA INGL. K. SOOMU KUURORT ELANIK
 - 7: ... HIRV KOHT JÄRVA-MAAL TONN
 - 8: EUR. RIIK KOHT VALGAM. IPA-VIRU JÄRV
 - 9: VULKAAN ARMEENIA MÄGISM. MAARJA-MAA
 - 10: AJALOOL. PRANTSUSE PROVINTS USA OSARIIK
 - 11: NORD LOOMA-FARM ... TER-MINAL
 - 12: SARN. TÄHEDE ... MERE-MAA
 - 13: EUR. RIIK JÄRV KAUKAASIAS UMBES
 - 14: REUNIONI TÄHIS UNITED AIR-LINES
 - 15: ... ANPUR 2x OM-LINN R'ANI
 - 16: VANAA-DIUM SOOME SUUSA-KESKUS
 - 17: PEALINN EUROOP REEDE SADAMA RAJATIS
 - 18: RIIK AMEERIKAS PIIRKOND INDIAS
 - 19: ... LE COQ ARENA USA OSARIIK 100 CM
 - 20: BAHAMA PEALINN ILMAKAAR ERBIUM
 - 21: ... 39, TEATER
 - 22: MAA-PINNA-VORM SOOME LINN
 - 23: TÄNAV, PRANTSUK HELI-TEOSED KOOBAS
 - 24: JALG-RATTUR NEON ... 39, TEATER
 - 25: MALEND ... DE JANEIRO LED .../ B'AND
 - 26: RIIGI EES-AASIAS PIILUV

Saada vastus 20. novembriks 2009 estraveller@estravel.ee ja osaled 1000kroonise Estraveli kinketšeki loomises. Eelmise numbriga ristsõnale õigesti vastanute hulgast sai kinketšeki Märt Raba. Palju õnne! Me võtame ise ühendust.

Tere tulemast meeldivale merereisile!

- TEKIPILET / suund 280.-**
TEKIPILET / edasi-tagasi 500.-
Supersoodne AUTOPAKETT* / suund 680.-
 (2-5 reisijat ja sõiduauto)

Hinnad kehtivad reisimiseks ajavahemikul 01.10-30.11.2009

SÕIDUGRAAFIK		
	TALLINN	HELSINGI
E-R	1700	20.30
	1100	8.00
L	1730	21.00
	12.00	9.00
P	1600	1930
	1330	1030

Pileteid saab broneerida ja välja osta Eckerö Line'i Tallinna kassast, telefonil 664 6000, www.eckeroline.ee (broneerides kasuta tootekoodi) ja reisibüroodes üle Eesti.

* sõiduauto maksimaalne kõrgus 1,9 m ja pikkus 6 m

15 AASTAT

TALLINN-HELSINGI LIINIL

Soodsad perepaketid ja ööbimispaketid leiad ➔ www.eckeroline.ee

Täpsem info
 kodulehel www.eckeroline.ee
 ja telefonil 664 6000

ECKERÖ **LINE**

Pane EuroBonus enda kasuks tööle!

- ◀ Ta töötab sinu heaks alati kui lendad
- ◀ Ta kogub sulle punkte üle 30 lennufirma lendudel
- ◀ Ta muudab sinu punktid preemiareisideks

 Lufthansa AIR CANADA SINGAPORE AIRLINES

 THAI SAS AIR CHINA U.S. AIRWAYS

...ja teised